

1. 10.: BLAHOPŘEJEME K MEZINÁRODNÍMU DNI SENIORŮ!

DOBA seniorů

Č. 10 / ROČNÍK V ŘÍJEN 2009 12 Kč

Cena v předplatném 9 Kč

Josef Nálepa: Po 40 letech opět na Měsíci

str. 16

Senioři ovládli festival šachu

str. 7

Dárek pro čtenáře

str. 28

Z. Škromach: Škrty problémy nevyřeší

str. 19

Rekordmani z DS Rudná

str. 6

S Dobou seniorů za zlatem Inků

str. 26

Když majitel domu trápí nájemníky

str. 20

PROTESTY DÁLE POKRAČUJÍ

Ve čtvrtek 10. září se před zasedáním zastupitelstva Prahy 3 uskutečnila již pravidelná demonstrace občanů proti podmínkám privatizace obecních bytů. Zúčastnilo se jí několik desítek lidí, což zřejmě způsobil i termín konání akce v běžnou pracovní dobu. V davu byli i proto silně zastoupeni zejména důchodci. Ti také z privatizace a la Praha 3 mají největší obavy. Městská část za čtvereční metr v několika desítkách let starých a většinou zanedbaných panelových domech požaduje 27 000 Kč. Jak řekla jedna ze starších účastnic protestu, jde o cenu, kterou si „může dovolit jen nějaký rychlozbohatlík, nikoli normální člověk, byť celý život poctivě pracoval.“ Lidé poukazovali na to, že v dřívějších kolech privatizace byly ceny mnohem nižší a že místostarosta Lochman v centru Prahy privatizoval již dva byty v cihlových domech za méně než poloviční částku. Jeden z jednatelů občanské iniciativy Žižkov nejen sobě Jiří Válek na demonstraci uvedl, že její účastníci nežadají nic než stejné podmínky, právo a spravedlnost a dodal: „Kardinální otázkou však je, když za právo a spravedlnost bojujeme 20 let po tzv. sametové revoluci, jaký je pak stav demokracie v ČR? Troufám si říci, že velmi ubohý a traumatizující.“ Ve vystoupení zaznělo, že s byty nelze kupčit jako na volném trhu a že cena musí být smluvní na základě rovného vztahu a nákladové kalkulace (nabývací cena a provozní náklady versus zaplacené nájemné) při zohlednění očekávaných budoucích nákladů vlastníků. To ovšem ODS ovládaná

Organizátoři demonstrace pozvali i paní starostku Kozumplikovou (ODS). Lidé čekali marně, starostka se omluvila, nemá prý čas...

radnice např. ústy svého předsedy Hurdy odmítá jako „zcela nerealistické.“ Občané proto dále podepisují petice na podporu svých požadavků. Na demonstraci zazněla i informace, že za chyby při výběru firmy pro privatizaci byla městská část Praha 3 Antimonopolním úřadem potrestána peněžní pokutou a že nejde o ojedinělý případ. Na následné zasedání zastupitelstva se dostalo jen několik účastníků protestu, protože místa pro veřejnost byla podle očitých svědků obsazena sympatizanty ODS nebo „komparzem“ z řad pracovníků MU. Na zasedání pak jedna z účastnic protestu vyjádřila rozhořčení nad tím, že ačkoli jsou Radniční noviny placeny z veřejných prostředků, nedávají žádný prostor pro kritické názory občanů. (red)

K vidění byl i transparent s citátem Václava Havla o mafii. Asi by se divil, co se dnes žádá za jeho „panelové králíkářny“...

Obdobná hnutí jako v Praze 3 už jsou i v Praze 2 a dalších městských částech a hodlají postupovat společně.

Měsíc plný překvapení

Poprvé zahřmělo hned 1. září. Ústavní soud v Brně na základě stížnosti poslance Miloše Melčáka rozhodl odložit parlamentem i prezidentem odsouhlasené předčasné volby plánované v termínu 9.-10. října. Melčák u soudu napadl to, že přijetím zákona o zkrácení funkčního období sněmovny bylo kráceno jeho právo na výkon poslaneckého mandátu, který mu voliči svěřili na čtyři roky. Nic přitom nehrála skutečnost, že on sám podvedl stranu, která ho kandidovala a hlavně voliče, kteří mu v dobré víře dali hlasy. Podobné podrazy na občanech se u nás totiž zatím neřeší. Rozhodnutí soudu znejistilo politiky. A i když už se rýsovala cesta k předčas-

ným volbám, nakonec ztroskotala na hrozbě, že kauza Melčák se bude opakovat, byť v jiném personálním obsazení. Volby tak nakonec budou až v příštím roce. Politikům to zjevně vyhovuje, protože do té doby se hromosvodem rostoucí nevole s výsledky jejich práce stane prozatímní úřednický kabinet. Ten bude muset činit kroky na nápravu zpackaných či prosazených záměrně odkládaných nepopulárních opatření. O druhé zahřmění se postaral americký prezident Obama, když 21 minut po půlnoci na 17. září zavolal úřadujícímu premiérovi a sdělil mu, že USA odstupují od plánu na výstavbu radaru v Brdech. Ten měl být součástí amerického protiraketového deštníku v Evropě. USA zvážily pro a proti a došly k závěru, že jsou i jiné možnosti, jak čelit případné teroristické raketové hrozbě. Deštník v Polsku a u nás byl stažen i proto, že

vyvolával negativní reakce v Moskvě, se kterou je podle Obamovy administrativy potřeba jednat i o otázkách bezpečnosti ve světě. Americký krok u českých zastánců radaru vyvolal doslova zděšení. Bushův deštník se snažili prosadit všemi prostředky, mj. radar vydávali za prubířský kámen naší spolehlivosti vůči spojencům. Odpor proti cizím vojenským základnám u nás vydávali za zbabělé ustupování Rusku či jak říkal např. exprezident Havel za projev „české vyčuranosti“, která by údajně jen brala, ale když se něco potřebuje od ní, sama nic nechtěla dát. Nyní se ukázalo, že radar třeba není a že největší spojenec ČR v NATO své zájmy hodlá prosazovat jinak. A to i prohlubováním dialogu s novým Ruskem. Pro některé české politiky, kteří ustrnuli myšlením v dobách Leonida Brežněva, skutečně něco hrozného a nepochopitelného.

František VONDERKA

PÉČI O SENIORY NA ÚROVEŇ DOBY

MUDr. David Rath

Doba seniorů postupně oslovuje hejtmany jednotlivých krajů a ptá se jich na problémy spojené se stárnutím populace. Také se snaží zjistit, na co se oslovení hejtmani v tomto směru hodlají zaměřit během svého funkčního období. Tentokrát na otázky Doby seniorů odpovídal hejtmán Středočeského kraje MUDr. David Rath.

● **Stárnutí populace je celoevropský trend. Jak se konkrétně projevuje ve Středočeském kraji, který u nás vždy patřil k těm nejlidnatějším?**

Ve Středočeském kraji evidujeme cca 4 tisíce žádostí seniorů o místo v domovech pro seniory, což je asi nejviditelnější projev.

● **Které problémy v této oblasti ve Vašem kraji považujete za akutní a jak je chcete řešit?**

Jak jsem odpověděl, je to nedostatek míst v zařízeních pro seniory, a proto začínáme s celou řadou nových výstaveb těchto domovů a s rozsáhlejšími rekonstrukcemi těch, jejichž technický stav neodpovídá požadavkům dnešní doby.

● **Pro seniory, a nejen ty méně mobilní, je důležitá dostupnost zdravotní péče. Jak je na tom Středočeský kraj?**

Náš předchůdce Petr Bendl bohužel zprivatizoval většinu středočeských nemocnic, čímž zhoršil dostupnost zdravotní péče a před námi stojí úkol, jak ji zase zlepšit. Nebude to proces jednoduchý ani rychlý, proto se snažíme v první řadě zvýšit dostupnost základní služby.

● **Co byste během svého funkčního období chtěl pro seniory v kraji hlavně udělat? Popř. co oproti minulosti hodláte změnit či zlepšit?**

Začínáme realizovat plán na zvýšení kapacity a úrovně krajských domovů pro seniory. Zrušili jsme v krajských nemocnicích

poplatky, včetně těch za položku na receptu v krajských lékárnách. To naši

seniory velmi oceňují. Chceme se také věnovat zvyšování kvality terénní péče o seniory, kterou však zajišťují především města.

● **Zvlášť palčivé jsou hlavně ve větších městech problémy osamělých seniorek a seniorů. Jak vnímáte tento problém? Myslíte si, že existují cesty, jak problémy vyplývající z osamělosti**

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Rozloha kraje: 11 015 km²

Počet obcí: 1 146

Hustota obyvatelstva: 109,1 osoby / km²

Podíl městského obyvatelstva: 54,7 %

Počet obyvatel: 1 201 827

Průměrný věk: 40,0 roků

Muži: 38,6

Ženy: 41,4

Počet míst v zařízeních sociální péče: 8 413

Příjemci důchodů celkem: 305 004

Průměrný měsíční starobní důchod: 8 766 Kč

(Zdroj: ČSÚ, stav k 31.12.2007)

(např. i méně finančních prostředků a tím menší možnosti) překonávat?

V těchto případech může pomoci právě zmíněná terénní péče nebo denní stacionář pro seniory.

Takový jsme právě otevřeli ve Smečně. Také se budeme snažit otevřít seniorům zvenčí kulturní programy.

● **Jak do svých představ péče o seniory zahrnujete ty, jichž se bezprostředně týkají, tzn. samotné seniory a jejich organizace?**

S řadou seniorských organizací spolupracujeme, finančně podporujeme některé jejich aktivity.

Ptal se František VONDERKA

Volby odloženy, požadavky trvají

Rada seniorů ČR přerušila konání předvolebních kulatých stolů

Jak jsme již informovali v předešlých číslech, vstoupila Rada seniorů ČR řadou svých aktivit do volební kampaně předčasných parlamentních voleb. Po rozhodnutí Ústavního soudu o neplatnosti původního termínu voleb a obavách politiků, že stejný osud by mohl stihnout i další data, se parlamentní volby nakonec uskuteční zřejmě až v květnu nebo červnu 2010. Bezprostředně po uveřejnění této informace jsme proto požádali předsedu RS ČR Zdeňka Pernese o rozhovor k nově vzniklé situaci.

● Rada seniorů před předčasnými volbami rozeslala dopisy představitelům parlamentních stran, ve kterých je informovala o požadavcích českých seniorů, které formuloval 1. sjezd RSČR. Vyzvala politiky, aby k tomu zaujali stanovisko. Volby sice budou zřejmě nakonec přece jen až v roce 2010, ovšem i tak, jaká byla odezva?

Ano, o podporu programové orientace jsme kromě vlády a jejích ministrů požádali též parlamentní politické strany. Odpověděli předsedové KDU–ČSL, ČSSD a KSČM.

● Můžete být konkrétnější?

Předsedou KDU – ČSL jsme byli ujištěni, že tato strana programové priority Rady seniorů ČR podporuje, že si je vědoma toho, že se sociální situace seniorů zhoršuje, že dochází k diskriminaci starších lidí na trhu práce, že senioři jsou skupinou dramaticky ohroženou zvyšováním nájem-

Sociální postavení českých starobních důchodců bylo jedním z klíčových témat i během květnového 1. sjezdu RS ČR

ního bydlení a hospodářskou krizi a že situace ve zdravotnictví a v kultuře je mnohdy ke starším lidem nepřátelská. „Je povinností nás všech uznat zásluhy seniorů a odvděčit se jim podmínkami pro důstojný život“. Plnou podporu programovým prioritám Rady jednoznačně deklarovala ČSSD, kdy otázka zajištění důstojného života seniorů je jedním ze stěžejních témat této strany. „Na mnohé Radou seniorů ČR definované problémy (valorizace penzí, zhoršující se mezigenerační vztahy, vysoká cena nájemního bydlení, situace ve zdravotnictví a její dopady na seniory, zhoršování přístupu seniorů ke kultuře a k dalším volnočasovým aktivitám, nedostatečné financování „komunitních“ seniorských aktivit) nahlížíme stejnou optikou. Náklady českého sociálního státu patří v současnosti absolutně i relativně k nejnižším v Evropě. V relativním vyjádření jsou téměř o třetinu nižší, než je evropský průměr a v absolutním vyjádření je rozdíl ještě dramaticky vyšší. Zejména v době současné hospodářské krize jsme si vědomi, že je nutné zvažovat investice do sociální sítě, avšak současně upozorňujeme na fakt, že v mezinárodním srovnání stále vynakládáme v řadě oblastí daleko méně, než postačuje k důstojnému životu, ať už jde o důchody, podporu rodin s dětmi, sociální služby, dostupnost bydlení nebo školství a zdravotnictví. Jsme přesvědčeni, že na krizi nesmějí dopláct sociálně potřební, ani ti, kteří ji nezavinili. Za velmi důležitou považujeme otázku výše důchodů a penzijní reformy. Naše země dosud vydává na důchody mnohem méně, než je evropský průměr. Usilujeme o to, aby zvyšování důchodů a podobných dávek respektovalo skutečnost

růstu životních nákladů příslušných skupin i celkový růst příjmů. Budeme prosazovat vyšší nárůst důchodů než růst životních nákladů důchodců tak, aby se reálná hodnota důchodů udržela alespoň na úrovni 55 % čisté mzdy. V souvislosti s tím hodláme realizovat případnou jednorázovou „drahotní“ kompenzaci (tzv. třináctý důchod ve výši 2 400 Kč), a sice z výnosů elektrárenské společnosti ČEZ. Naší snahou je zavedení minimálního důchodu pro samostatně žijícího důchodce ve výši 1,2 násobku životního minima. Nehodláme ustoupit z naší snahy o plošné zrušení tzv. regulačních poplatků ve zdravotnictví. Stejně tak budeme usilovat o znemožnění pokračování „reformy“ českého zdravotnictví formou privatizace nemocnic a zdravotních pojišťoven. Trváme na zachování zdravotnictví jako veřejné služby, založené na principu solidarity. Za nedílnou součást našeho programu považujeme bytovou politiku, přiměřené bydlení je základním lidským právem. Naším cílem je obnovení kategorie sociálního bydlení, prosazení a finančním možnostem státu odpovídajícího zákona o sociálním bydlení“. Podporu programové orientace Rady vyjádřila i KSČM. „Zvláště vyjadřujeme podporu legislativním aktivitám Rady, které pro Parlament připravujete. Jde o návrhy zákonů k nastavení dokonalejšího, spravedlivějšího a progresivnějšího mechanismu valorizace důchodů, o minimálním důchodu, který zajistí přiměřený příjem každému starobnímu důchodci, o sociálním bydlení seniorů, o postavení, funkcích a financování Rady seniorů České republiky. KSČM podporuje též zřízení parlamentních výborů pro seniory a stárnutí populace v obou

DS CHVÁLÍ

Tak prezentují naši Dobu seniorů na čerpací stanici Robin Oil na Plzeňské ulici v Blatné. Ukazuje se opět, že když je dobrá vůle, tak i DS lze prodávat tak, aby byla vidět a mohli se s ní seznámit i ti, kdo ji zatím ještě nečetli. Je to potěšující informace zejména proto, že Jihočeský kraj je v prodeji našeho časopisu zatím bohužel na posledním místě. Že by se i v tomto směru začalo blýskat na lepší časy? V každém případě prodejcům v Robin Oil děkujeme, že těm lepším časům pro seniorský titul napomáhají.

(text a foto: zh)

komorách Parlamentu ČR, vypracování projektů pro uplatnění generací 50+ na trhu práce a v dalších formách společenských aktivit, dále zrušení regulačních poplatků ve zdravotnictví i zastoupení seniorů v týmech ministerstva zdravotnictví. KSČM je připravena s RS ČR na přípravě návrhů zákonů a jejich prosazení v Parlamentu s Radou seniorů České republiky aktivně spolupracovat.

● **Na politické scéně se objevila nová strana TOP 09 a podle průzkumů by mohla mít šanci i ve volbách a překročit pětiprocentní hranici. Komunikuje RS ČR i s tím seskupením?**

Doposud jsme neměli tu čest, pokud jsem správně informován, zatím působí na úrovni přípravného výboru.

● **Volby se uskuteční až v roce 2010. RS ČR pro lepší informovanost seniorů pořádala k těm předčasným a nakonec odloženým předvolební debatní kulaté stoly. Budete v nich na jaře 2010 pokračovat a můžete přiblížit princip jejich fungování?**

Krajské předvolební kulaté stoly k seniorské problematice se podařilo stihnout v Ostravě, v Brně a v Jihlavě, byly podpořeny všemi parlamentními politickými stranami, Rada seniorů zájem politiků o komunikaci se seniorskou populací oceňuje. Vlastní průběh diskusních setkání byl velmi demokratický a také spravedlivý, každá strana dostala stejný prostor, úroveň diskuse i odpovědi poslanců byly vysoce kva-

litní. Dle názoru zúčastněných jsou setkání poslanců s voliči oboustranně prospěšná a měla by být organizována častěji. Konání kulatých stolů muselo být, s ohledem na novou situaci, přerušeno. Rada seniorů ČR děkuje seniorům a politickým stranám za podporu a omlouvá se všem krajům, kde kulaté stoly skutečně být nemohly. Samozřejmě, že po vyhlášení nového termínu voleb budeme v osvědčené praxi pokračovat.

● **Které strany se u kulatých stolů u seniorů setkávaly s nejklaštějším ohlasem?**

Otázek bylo mnoho, senioři jsou zkušení a umějí poslancům říci své. Nejvíce se hovořilo o valorizaci penzí a sociálním postavení seniorů, o penzijním účtu a jeho příjmech, o dostupnosti nájemního bydlení, o zdravotnictví, o vztazích mezi generacemi, o hospodářské krizi a kdo ji bude v Česku nejvíce platit, o bankách a jejich poplatcích a v neposlední řadě také o exekucích. V Ostravě také o nedodržení privatizačních podmínek OKD ve vztahu k podnikovým bytům a v Brně o úrazové nemocnici. V Jihlavě byly oceněny aktivity magistrátu, které pro seniory realizuje. Stranu zelených totiž reprezentovala náměstkyně primátora. Myslím, že i pro politické strany byla tato setkání poučná, všechny si přejí je organizovat pravidelně.

● **RS ČR vždy uváděla, že výsledek**

parlamentních bude mimořádně významný i z hlediska naplňování požadavků českých seniorů. Ty jsou stejné bez ohledu na termín voleb. Jaký bude nyní postup RS ČR při jejich prosazování?

Politické strany, které deklarovaly podporu Radě seniorů vezmeme za slovo. První příležitost bude zřejmě při schvalování balíčku pro důchodce restriktivních zákonů ve sněmovně. Přijdeme s konkrétními návrhy a s konkrétními požadavky. K jednání o valorizaci penzí 2010 jsme již premiéra a ministra práce a sociálních věcí vyzvali, bohužel vláda naše aktivity odmítla. Doba seniorů má k dispozici dopis, který jsme k tomu vládě zaslali.

Ptal se František VONDERKA

Rada seniorů psala premiérovi

V souvislosti s tím, že vláda omítla valorizaci starobních důchodů k 1.1.2010, napsala Rada seniorů ČR dopis premiérovi Fischerovi, v němž ho žádá o urgentní jednání k situaci seniorské generace. V dopise se konstatuje, že valorizace je nutná přesto, že zákonné podmínky pro povinnou valorizaci nebyly v rozhodném období dosaženy. Rada seniorů ČR svoje stanovisko v dopise dokládá následnými fakty:

① „Nůžky mezi reálným starobním důchodem a reálnou mzdou, tedy mezi životní úrovní důchodců a ekonomicky aktivních osob, se trvale a neúnosně rozevírají. Rozdíl 50,6 procentních bodů jednoznačně dokládá nutnost valorizace.

② Pokles náhradového poměru, průměrný starobní důchod/hrubá průměrná mzda, se neúnosně snížil z 55,3 % v roce 1995 až na 39,8 % v roce 2008. Sestupná tendence sociálního postavení důchodců dokládá též nezbytnost valorizace.

③ Prudký nárůst nákladů na bydlení (skoková deregulace nájemného, včetně růstu cen tepla, vody, elektřiny, plynu a dalších

služeb souvisejících s bydlením) ohrožuje podle oficiálních průzkumů až cca 30 000 důchodců v Praze, další desetitisíce v Brně a v dalších velkých městech. Sociální systém (tzv. normativní náklady na bydlení determinující podmínky přiznání a výši příspěvku na bydlení) situaci neřeší, hrozí bezdomovectvím řádově tisíců až desetitisíců seniorů.

④ Dosud prováděná valorizace důchodů je vypočítávána podle inflace spotřebitelských cen, nikoliv podle skutečných životních nákladů důchodců, které rostou rychleji. Tím se ve valorizačním schématu snižuje váha 1/3 růstu reálných mezd. Důchodci se tak prakticky nepodílejí na růstu životní úrovně obyvatel.

⑤ Z důchodového účtu byly od r.1989 odčerpány přebytky v celkové výši cca 76 mld. Kč a použity na jiné výdajové položky státního rozpočtu. Tato částka nikdy nebyla důchodcům vrácena, proto je nezbytné tak učinit. Tvrzení, že v letošním roce je důchodový účet v mínusu tedy žádným argumentem není.

⑥ Neustále narůstá rozdíl mezi dříve a nově přiznanými důchody. Výpočtový základ pro výpočet důchodu je indexován podle růstu mezd, zatímco valorizace penzí byla podstatně nižší. Tím neustále přibývají tzv. „starodůchodci“ jejichž důchody už neodpovídají jejich předdůchodovým příjmům.

⑦ V roce 2008 důsledkem navýšení DPH o 4 procentní body v základní i snížené sazbě meziročně poklesla reálná kupní síla penzí o 0,6 procentního bodu, což bylo nejvíce za posledních 11 let. Vláda navrhuje zvýšení DPH další, které růst životních nákladů důchodců dále podnítl. Při nulové valorizaci penzí se opětovně reálná kupní síla penzí meziročně sníží. Systémově zakládat růst životních nákladů a přitom zmrazit penze považuje Rada seniorů ČR za sociálně diskriminující.

Dopis (plné znění najdete na www.rscr.cz), v němž RS ČR premiéra rovněž žádá, aby s obsahem seznámil i ostatní členy vlády, byl odeslán již 3. 8. 2009. Do uzávěrky vydání tohoto čísla DS zůstal bez odpovědi... (red)

V RUDNÉ MAJÍ REKORDMANY

Ve středu 2. září se Domov seniorů Rudná (Středočeský kraj, okr. Praha – Západ) stal dějištěm mimořádné události. Přesně v 10 hodin tu došlo k zápisu dvou ojedinělých rekordů ČR. Agentura Dobrý den z Pelhřimova, která zápisy do české obdoby Guinnessovy knihy rekordů provádí, tak oficiálně uznala paní Annu Miterovou (nar. 16.3.1914) nejstarší fotografkou pravidelně tvořící digitálním fotoaparátem.

Fotokroužek Domova seniorů v Rudné, pracující ve složení Anna Miterová, Anna Havlová (1930), Jaroslava Kapalínová (1930), Jiří Mrskoč (1927) a Josef Bernard (1928) byl ve stejný den slavnostně zapsán do České knihy rekordů jako kolektiv s nejvyšším věkovým průměrem, pravidelně tvořící digitálním fotoaparátem.

Fotokroužek v Domově seniorů Rudná vznikl v září 2007, aby ověřil nápad, že digitální fotoaparát může přinášet radost i lidem vysokého věku. Za dva roky členové kroužku vytvořili stovky obdivuhodných fotografií, z nichž vznikla i velmi úspěšná výstava v pražském Národním centru Eden. Fotokroužek pracuje pod patronací firmy Olympus Czech Group a známého fotografa Doriana Hanuše. Posledně jmenovanému jsme položili několik otázek:

● Co Vás jako profesionála přimělo k tomu, že jste začal spolupracovat se seniorskými amatérskými fotografy?

„Byla to debata s ing. Typoltem z Olympusu na téma, že senioři už nejsou pro obchodníky ani pro politiky zajímavou skupinou. Takže pro ně nikdo nic moc nedělá. Během této diskuse jsme došli k závěru, že digitální fotoaparát by vlastně mohl být ideální koníček, který není omezený ani věkem, ani pohyblivostí. I na invalidním vozíku nebo plně připoután na lůžko, mohou mít radost z povedeného snímku. Už jsem měl zkušenosti s malými dětmi ze školky a věděl jsem, že dokáží vidět svět zcela jinak. Tak jsme to zkusili na opačné straně věkového spektra. A povedlo se!“

● V čem vidíte hlavní přínos toho, že senioři fotografují?

Anna Miterová, nejstarší žena v ČR, která fotí digitálním fotoaparátem

Členové rekordního kolektivu z Rudné se svými certifikáty

„Někteří poznali aktivitu, ke které se za celý život nedostali. Jiným se povedlo vrátit se k zálibě, kterou museli před časem opustit. V každém případě jim to přináší zábavu, radost z každého povedeného snímku, dává tak trochu smysl života... Asi nejlépe to vystihla vnučka jedné z fotografek, která řekla, že po pár měsících fotografování babičku ani nepoznává, jak omládlá, jaký elán, jaká soutěživost se v ní najednou probudily. Už nesedí, nekouká do zdi, nepřemýšlí o nemocech...“

Mimořádně spokojena je i ředitelka Domova seniorů v Rudné Jana Šimková:

„Práci fotokroužku nelze hodnotit jinak než jako velké plus pro domov, protože přináší prospěch nejen členům fotografického kroužku, ale všem klientům domova. Zásluhou fotokroužku vznikají velice kvalitní snímky, které zachycují život v Domově seniorů Rudná, zajímavosti města Rudná i dalších míst, které senioři navštívili. Klienti Domova seniorů Rudná si již zvykli a vlastně již ani nevnímají, že se mezi nimi pohybují a neustále je fotografují „naši fotografové“. S velkým zájmem a obdivem si pak klienti prohlížejí nástěnku v jídelně, kde jsou umístěny nejnovější fotografie členů kroužku. Rozhodně práci fotokroužku vnímám jako velké zpestření života všech klientů v našem domově. Činnost fotokroužku mohou všem, kteří pracují se seniory, jen doporučit.“

V Rudné fotokroužek vstoupil už do třetího roku činnosti, nápad zjevně dopadl na úrodnou půdu. Jaké by podle Dorina Hanuše mělo být jeho pokračování?

„Byla by škoda, kdyby přinášel radost jen v jednom Domově seniorů. Pět velmi odolných aparátů, navíc se zárukou, jako základ fotokroužku, stojí 30 až 35 tisíc, nebo i výrazně méně. Jistě by se v okolí každého takového zařízení našel někdo, kdo by tuto částku věnovat mohl. Na fotografických serverech jsou tisíce nadšenců a jistě by se všude našel jeden či dva, kteří by začínají-

Členové kroužku dokumentují úžitok kolem sebe

címu fotokroužku pomohli. A v nadsázce řečeno, během týdne by radost mohly mít stovky seniorů. A nejen v Domovech, i starší lidé žijící doma.“

Zkušenost z Rudné potvrzuje: fotografování je vynikající možnost aktivity, jen je třeba jí pomoci. Digitální fotoaparát přitom nemusí přinášet radost jen seniorům. Také dětem v ozdravovnách a nemocnicích, lidem v rehabilitačních ústavech by mohl pomoci znovu nacházet smysl života a přinášet radost. Jen tuhle myšlenku dostat z Rudné do světa!

V Době seniorů se o to snažíme. I proto jsme letos opět vyhlásili fotosoutěž na téma Emoce léta 2009. Připomínáme, že její uzávěrka je posunuta na 31. října. U fotografií (zasílejte je na adresy uvedené v tiráži na str. 31) uvítáme formát A5 a větší, protože však známe finanční možnosti seniorů, vyjdeme v případě skutečně zajímavých snímků vstříc i menším formátům nebo el. podobě fotografií (věříme, že se nám podaří najít sponzora, který pomůže s převedením do papírové podoby).

Snímky hodláme vystavit na stánku Doby seniorů během předvánočních trhů ve vinohradské Sokolovně v Praze 2. Ve dnech 25.-28. listopadu a pak také během veletrhu FOR SENIOR 2010. Pro vítěze odborného i laického hodnocení chystáme zajímavé ceny.

Text: fav, foto: Dorian HANUŠ

Šachov dal MAT Evropě

Hlavní organizátor šachového festivalu Jiří Daniel mohl být a také byl spokojen.

Vesnici a Šachov s 56 obyvateli na rozhraní rychnovského a pardubického okresu, přidružená k Borohrádku, se zapsala letos 28. srpna zlatým písmem do dějin šachu v naší republice i Evropě. Městský úřad v Borohrádku na oslavu zahájení revitalizace této přidružené obce uspo-

řádal pro šachisty seniory přímo slávu.

Podívejme se do Šachova očima hlavního organizátora Jiřího Daniela (55), představitele Šachové školy Panda Rychnov nad Kněžnou: „Vypravili jsme speciální autobus a ten do této vesničky v borohrádeckých lesích dorazil jako za bájněho gulášového socialismu. Účastníci zájezdu si to namířili přímo k prasátku opékanému na rožni, uchopili ubrousek, papírový tácek, znojenskou okurku, hořčici či křen, nechali si nakrájet libovou „grilovanou svinu“ (výraz účastníka, šachového seniora Vargy) a o kousek dál teklo z pípy pivo úplně zadarmo. Uprostřed rybníčka na ostrůvku mezi rozkvetlými lekníny stál čap z umělé hmoty, kolem rybníčka pak čtyřicet stolů s ubrusy, na stolech české šachové klubovky a nejmodernější digitální hodiny, v celulóidu stojánky s čísly stolů a každý stůl se dvěma židlemi. Všichni si připadali jako v šachovém nebi. Potkávala mě spousta lidí, vyjadřovala obdiv a vyslala mnoho slov chvály na tuto odpolední akci s názvem Šachy v Šachově. Během samotného turnaje někteří jedinci skočili na kafičko a čerstvě napečené koláčky - to domorodci dali k dobrému, aby celý šachový svět věděl, že mezi šachisty nad Šachov není. Na náves byl speciálně zaveden i vodovod, umístěny lavičky a stoly pro diváky. Účastníků turnaje bylo osmdesát a diváků padesát. V posledním kole se vítězové všech hlavních kategorií předvedli vynikajícími výkony a nenechali nikoho na pochybách, že byli na turnaj perfektně připraveni,“ shrnul jednu část Jiří Daniel.

Všechny výsledky turnaje najdeme na <http://www.panda-rk.cz>. Tady jen stručně: V „dorostu“ seniorů zářil Zdeněk Urban jako kdysi v dorostu a možná si jeho výkony kdesi nahoře v nebi s radostí prohlížel i jeho někdejší trenér profesor Lukeš.

V kategorii veteránů se hrála písnička filosofa Zdeňka Mosta, který se už po příjezdu netajil tím, že by si rád odvezl dalšího „panduláka“ - šachového krále. Povedlo se.

Titul a finanční cenu z kategorie nad osmdesát let si odvezl 82letý svěží Dimitrij Mathon z Přerova a nutno říci, že po dvou kolech se 100% ziskem. Nejlepší ženou turnaje se stala Helena Růžicková z Karlových Varů. Zvláštní cenu dostal Lajos Csismádia z maďarského klubu v Gyöngyös, kde vyrostly i sestry Polgárový. Je to prezident klubu, který měl

v turnaji nejvíce hráčů - osm. Na letošní festival, který trval celý týden, přišlo 122 přihlášek ze čtyř zemí - např. v kategorii nad 70 let bylo 40 šachistů, v kategorii nad 60 let pak 50 účastníků. „Náš turnaj má ze všech obdobných akcí nejdelsí tradici a je tak nejstarším republikovým šachovým turnajem tohoto typu v Evropě. Tam je maximálně sedmiletá tradice,“ komentoval spokojený Jiří Daniel.

Text a foto: Josef KRÁM

NÁVRATY DO MLÁDÍ

Patřím mezi několik seniorů v našem městě, kteří pracují v Projektu

Richard Sobotka seznamuje účastníky procházky s náměstím Rožnova p. R. s jeho historií.

„Město v mé paměti“. Projekt běží 3. rokem díky vedení Měst. knihovny v Rožnově pod Radhoštěm, jmenovitě paní Marcely Slížkové a za odborného vedení pana Richarda Sobotky. Mám pocit, že se tu člověk utvrzuje v pravdivosti použitých slov a to: Čím více stárneme, tím více vzletáme myslí do dávných dnů, do doby mladosti. Svědčí o tom napsaná řada fejetonů a vzpomínek, publikovaných např. v Souboru literárních prací tvůrců seniorské skupiny. Jedním z výstupů uvedeného Projektu jsou netradiční průvodcovské

publikace městem, tak, jak si ho senioři pamatují z dřívějších. Jsou to publikace Rožnovská struha, Hájnice, Rožnovské náměstí a Pozoruhočné rožnovské ulice. Velmi zajímavé i hojně navštěvované byly 4 letní procházky paměti města.

V současné době připravují senioři výstavu nejen starých fotografií, ale i starých, dobových úředních dokumentů - např. Domovský list, různé Kupní smlouvy, Vysvědčení zachovalosti, Legitimace Ústřední sociální pojišťovny, Pracovní průkazy a další. Těší nás, když se můžeme poradit ještě s živými spoluobčany, kterým je dopřáno dožít se vysokého věku. **Helena POLÁŠKOVÁ,**

Rožnov p. R.

INFO LETEM

**Rada seniorů
České republiky**
občanské sdružení

PORADNY RS ČR

Sídlo pražské poradny **Rady seniorů České republiky** je v Domě odborových svazů v Praze 3, nám. W. Churchilla 2.

Telefonní spojení: 234 462 073-7

oblast sociální: 234 462 074

oblast právní: 234 462 074

oblast bytová: 234 462 076

Poradna pro seniory pro práci s PC:

E-mail: poradna.praha@rscr.cz

Telefon: 234 462 075

Poradny Rady seniorů ČR jsou pro všechny seniory zdarma.

Návštěvní hodiny:

Každý pracovní den (8-14 hod.) je otevřena poradna sociální.

Pracovníci poradny vyřizují každé pondělí a středu (14 - 18 hod.) otázky právní, každé úterý a čtvrtek (14 - 18 hod.) otázky bytové.

Do poradny pro práci s PC můžete volat každý pracovní den (9 - 11 hod.) nebo napsat na e-mail: hrebejk@rscr.cz.

Počítačové kurzy pro seniory mají svůj zvláštní režim.

Kvůli nemoci má právní poradna RS ČR v Praze až do odvolání omezený provoz a poradenství v této oblasti lze sjednat pouze po předchozí telefonické dohodě.

KONTAKTNÍ ÚDAJE REGIONÁLNÍCH PRACOVISŤ RS ČR:

Hradec Králové:

Dům odborových služeb,
Gočárova 1620 - kancelář 405
Telefon: 495 521 048

E-mail: poradna.hradec.kr@rscr.cz

Vedoucím regionálního pracoviště je Prof. RNDr. PhMr. Jan Solich, CSc.

Ostrava:

Ostrčilova 4/2691, 5. patro
Telefon: 599 445 532

E-mail: poradna.ostrava@rscr.cz

Vedoucím regionálního pracoviště je Ing. Oldřich Pospíšil

Brno:

Dům odborových služeb,
Malinovského nám. 4 - kancelář 414
Telefon: 532 269 414

e-mail: poradna.brno@rscr.cz

Vedoucím regionálního pracoviště je Ing. Pavel Březa.

Regionální pracoviště pracují v obdobném režimu jako pražské ústředí, neposkytují však seniorům poradenství pro práci s počítačem.

UPOZORNĚNÍ

I pracovníci poraden mají dovolené a někdy také rovněž úkoly mimo své pracoviště. Nemusí proto být v poradně vždy. Svoje osobní návštěvy v poradnách si proto předem domluvit telefonicky. Vyhněte se tak nepříjemným situacím, kdy očekávanou pomoc kvůli nepřítomnosti příslušného odborníka nedostanete.

Kolik platit za úklid domu

**Ing. Karel
HANAUER**

Mezi společné prostory domu obvykle patří vstupní prostor do domu, chodby, schodiště, prádelna, kočárkárna a půda, pokud je užívána nebo může být užívána všemi uživateli bytů (sušení prádla apod.). Mezi společné prostory tedy nepatří přístupová cesta k domu, tedy obvykle chodník, i když ji obyvatelé domu užívají.

Způsob stanovení ceny za úklid dříve upravovala vyhláška č. 176/1993 Sb. ve znění platném do roku 2001, kdy ji Ústavní soud ČR zrušil. Jsou mezi námi občané, kteří mají nájemní smlouvy nebo rozhodnutí Národního výboru o přidělení bytu, v nichž je tento předpis odkazem citován, přinejmenším odkazem na tzv. evidenční list, který byl sestavován podle citovaného předpisu. Na tyto občany se rozhodnutí Ústavního soudu o zrušení vyhlášky podle právního názoru expertů vztahovat nemůže, protože Ústavní soud nemohl zasahovat do jejich nájemních smluv. Ale i zbývající uživatelé bytů obvykle službu úklidu využívají a také za ni platí ve smyslu zrušené vyhlášky.

Vyhláška č. 176/1993 Sb. v tehdy platném znění určovala, že cena za úklid musí odpovídat podle zákona o cenách cenám co do místa a času obvyklým. Toto ustanovení zákona o cenách

Mezi služby spojené s užíváním bytu (nájemního, vlastnického, družstevního) patří také úklid společných prostorů domu. Občané jsou často bezradní, kolik tato služba vlastně stojí a zda jsou plně v moci vlastníka domu, který si může obstarat libovolně drahou firmu. Naštěstí tomu tak není.

ostatně nikdo nezrušil. Co to znamená? Místem se zpravidla rozumí stejná ulice nebo stejná městská čtvrť a časem zákon rozumí aktuální kalendářní rok, kdy byla služba poskytována. Pronajímatel nebo správce tedy nemůže k úklidu vybrat jakoukoliv firmu bez ohledu na jí nabízenou cenu a musí tento princip dodržet. Jak lze zjistit cenu co do místa a času obvyklou? Ptát se lze u správce obecního domu v sousedství, který co do plošné výměry a počtu podlaží zhruba odpovídá předmětnému domu.

Jak se cena za úklid domu rozúčtuje mezi uživatele bytů jako konečné spotřebitele služby je dnes složité zjistit. Vyhláška, která stanovovala princip rozúčtování v poměru ročně průměrného počtu osob v bytech, neplatí a řada nájemních smluv žádné detaily zpravidla neobsahuje. **Žádný celostátně platný předpis pro tyto účely od roku 2001 neexistuje a ministerstvo pro místní rozvoj ČR se brání předpis vydat, protože je to údajně věcí konkrétních nájemních smluv. Tato výmluva je chatrná, protože předpis by měl působit právě v situaci, kdy tato záležitost není mezi spotřebitelem služby a jejím poskytovatelem v nájemní smlouvě sjednána.**

Do ceny úklidu účtované konečným spotřebitelům nepatří cena za úklid chod-

níku a za odklizení sněhu. Tuto záležitost ostatně pro spotřebitele služby duplicitně vyřeší tzv. Kuberův chodníkový zákon prikazující vlastníkov domů tuto část úklidu zajišťovat na jeho náklad.

Pokud konečný spotřebitel služby není spokojen s vyúčtováním ceny za úklid, je vhodné aby zvolil tento postup:

Doporučuje se požádat před úhradou nedoplatku nebo převzetím přeplatku prostřednictvím vlastníka domu

(u bytových jednotek ve vlastnictví prostřednictvím SVJ) vyúčtovatele, aby poskytl další podrobnosti k účtované ceně, konkrétně jde o:

- fakturovanou cenu za úklid domu ve formě daňového dokladu, do něhož může spotřebitel služby nahlédnout (samozřejmě bez úklidu chodníku a odklizení sněhu)

- celkový ročně průměrný počet osob v bytech

Očištěnou cenu za dům, kterou si porovnal se zjištěnou cenou co do mí-

sta a času obvyklou, podělí průměrným počtem osob a vynásobí průměrným počtem osob v jím užívaném bytu. Výsledek by měl souhlasit s účtovanou cenou. Pokud nesouhlasí, je třeba pochybení vlastníkov domů (popř. SVJ) vytknout a požádat o nápravu ve formě nepochybeného vyúčtování služby. Aby projevil dobrou vůli, může část nedoplatku uhradit ve formě zálohy a toto adresátovi prokazatelně sdělit.

Ing. Karel HANAUER,
vedoucí bytové poradny RS ČR

**Zdeněk
HŘEBEJK**

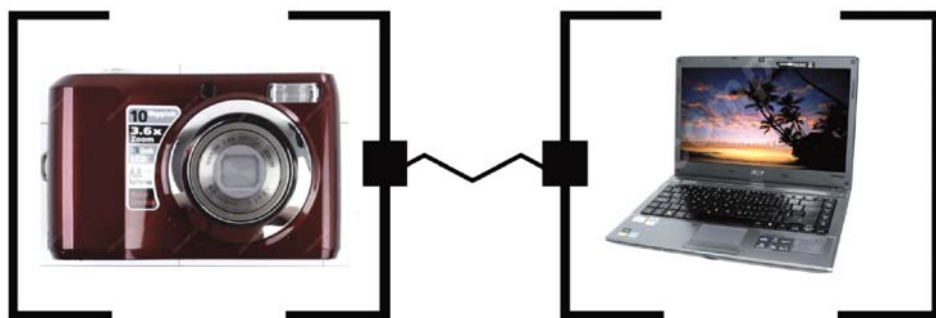
Rozmach digitálních fotoaparátů, zvětšení kapacity paměťových karet a jejich cenová dostupnost může za to, že mnoho rodin doma už opatruje a spravuje tisíce fotografií. Nejvíce jich většinou vzniká na dovolené, o vánočních svátcích, rodinných sešlostech apod. Pokud o cenné a mnohdy jedinečné obrázky nechcete přijít, měli byste přemýšlet o vhodném

Počítačová poradna DS

UKLÁDÁME A ARCHIVUJEME SVOJE DIGITÁLNÍ FOTOGRAFIE

Pro vlastní zálohování máte několik možností: zkopírování na druhý či externí pevný disk, vypálení na CD nebo DVD, přenesení snímků na vyměnitelném mediu (Flash) nebo uložení na některou z volně dostupných internetových služeb. Ideální je ale více variant kombinovat.

Nejpohodlnější způsob archivace fotografií představuje druhý (fyzicky druhý, nikoli jeden disk rozdělený) nebo externí

způsobu jejich ukládání, úprav a archivace. Zejména proto, že za pár let nebudete vědět, kde jste snímek pořídili, při jaké příležitosti, a kolik vlastně tehdy bylo našemu vnoučkovi let?

Ještě před vlastním uložením se ale vyplácí snímky utřídit. Hned po skončení akce si sedněte k počítači a vyřadíte všechny nepovedené snímky. Ponechte pouze ty, které jsou skutečně hezké a vystihují to nejlepší. Ty horší zachovejte jen v případě, že zachycují skutečně mimořádnou událost, která na vás silně zapůsobila a o které víte, že se ani v přibližné podobě už nikdy nebude opakovat.

Když provedete popsanou selekci, projděte fotografie ještě jednou a srovnajte všechny snímky „nohama dolů“ a tenhle výběr si jinak neupravený pro klid duše raději archivujte jako originály fotografií pro pozdější možnost využití a úprav. Některé vaše zásahy do snímků mohou být totiž nevratné.

pevný disk (např. přes rozhraní USB), který bude mít dostatečnou kapacitu i na desítky tisíc fotografií. Dnes již jsou tato zařízení v dostatečné kapacitě k dostání za rozumnou cenu. Cena externího disku se přitom běžně pohybuje do dvou tisíc korun a fotografií v nejvyšší kvalitě pojmu na tisíce. Při zálohování na CD nebo DVD máme navíc možnost snímky prohlížet na televizní obrazovce s využitím DVD přehrávače. Výhodou tohoto uložení a prezentace je i možnost doplnit snímky hudebním doprovodem.

Před zálohováním je vhodné fotografie správně třídit do složek tak, abyste se v nich i po několika letech bez potíží vyznali. Hledat konkrétní záběry mezi tisíci obrázky je časově opravdu náročné. Jedna z možností je označit snímky podřazené akce datumem a názvem. Např. 200712 Vánoce – z uvedeného je zřejmé, že snímky v této složce budou z prosince, oslavy vánoc roku 2007. Snímky se nám

NÁŠ TIP

Ideálním společníkem vašeho digitálního fotoaparátu, který hravě zvládne přívál nových fotek, je program MAGIX Photo Manager. Jde o nástroj na prohlížení, třídění, archivaci, úpravy, prezentaci i vypalování digitálních fotografií. Photo Manager pracuje se všemi běžnými grafickými formáty a umí stahovat fotky přímo z digitálního fotoaparátu či mobilního telefonu a spolupracovat se skenerem. Z fotografií můžete vytvářet vlastní alba, přidávat je do skupin, doplňovat k nim hodnocení a podle různých parametrů je vyhledávat. Připraveny jsou také funkce pro základní úpravy snímků (jas, kontrast, barvy, ořezávání, otáčení atd.) a především také pro prezentaci fotek. Ze svých fotografií můžete vytvářet například internetová fotoalba nebo je vypalovat jako prezentace na CD a DVD. Verze Photo Manager 8 umí navíc rozpoznat obličeje osob na fotkách a vyhledat snímky s podobným obsahem. Stažení tohoto programu na internetu a použití je zcela bezplatné, časově neomezené a nepotřebuje ani žádnou registraci či aktivaci.

díky číslu na začátku chronologicky seřadí. Další možností je fotografie řadit tématicky, např. označit složku Vnouček Jaroušek. Sem potom ukládáme všechny snímky, které mají souvislost s naším vnukem a pro pohledy do minulosti to umožňuje porovnávat jak vypadal, když se narodil, když sfoukával svíčku na svém prvním narozeninovém dortu, když začal chodit, když šel prvně do školky, do školy, poprvé na dovolené u moře apod. Jistě si každý z vás najde pro sebe ten nejlepší způsob ukládání a třídění snímků pro pozdější vyhledávání, ale udělat to s pohledem do budoucnosti je nutnost.

My, dříve narození, takoveto památeční snímky nemáme. Alespoň nikoli v tom velkém množství a kvalitě, jako je to možné dnes. A to ještě nemluvíme o možnosti filmování na malé, zvukové, digitální videokamery. Ale to už je jiná kapitola.

Zdeněk HŘEBEJK,
PC poradna RS ČR

Pomáháme šetřit peníze i nervy

V DS pravidelně zařazujeme ve spolupráci se Sdružením obrany spotřebitelů příspěvky z jeho poraden, abychom na konkrétních příkladech ukázali, jak si zákazníci mohou hájit svoje práva i jak mohou rovněž čelit různým nepravostem.

DOTAZ: Dobrý den, maminka koupila na prezentační akci vysavač. Bohužel v návodu jsou nepravdivé údaje o výkonu (např. intenzita práce na jedno naplnění je 40 minut) - nepravda, je to max. 14 minut. Je možné odstoupit od smlouvy, třeba na základě klamavé informace? Vysavač má již zaplacený, celý rok jí ležel v krabici a nyní mi jej dala jako dárek, proto jsem na tuto skutečnost přišla až nyní. Děkuji za odpověď.

ODPOVĚĎ: Pokud výrobek nemá vlastnosti, které prodejce, výrobce nebo reklama uvádí, jedná se o tzv. rozpor s kupní smlouvou podle § 616 odst.3 Občanského zákoníku a Vy máte právo na výměnu, pokud by nebyla možná, můžete od kupní smlouvy odstoupit. Problém je v tom, že pokud byste to zjistili do 6 měsíců od koupě, musel by prokazovat prodávající, že výrobek je v pořádku, po 6 měsících musíte naopak prokazovat Vy, že v pořádku není a to například znaleckým posudkem. Takže vyhledejte soudního znalce, dohodněte si s ním prohlídku vysavače a pokud zjistí, že jeho vlastnosti neodpovídají udávaným, nechte si vyhotovit nezávislý posudek. Ten musíte nejprve uhradit, ovšem pokud vyzní ve Váš prospěch, máte nárok na jeho proplacení od prodejce na základě § 598 Občanského zákoníku. Seznam znalců najdete na www.justice.cz nebo u kteréhokoliv soudu. Se znaleckým posudkem máte velkou šanci na úspěch. Naopak prodávající riskuje, že místo pouhé částky za zboží bude muset platit třeba i podstatně více. Doporučuji proto s tímto záměrem i jeho důsledky seznámit prodejce předem.

ODPOVĚĎ: Dobrý den, v roce 2007 v listopadu jsme zakoupili DVD rekordér v kamenné prodejně. Nyní je na něm závada, nelze spustit DVD. Máme problém s tím, že nemůžeme najít záruční list, ale máme prodejku a i krabici od

DVD. Na prodejně nám sdělili, že bez záručního listu nám přístroj nevezmou k reklamaci, že prodejka nestačí. Chtěla jsem se zeptat, či je to opravdu tak?

ODPOVĚĎ: Žádný zákon Vám neukládá, jaké doklady musíte k reklamaci předložit. Musíte prodejci pouze prokázat, že jste výrobek koupila právě u něj, kdy a případně za kolik. K tomu samozřejmě prodejka stačí. Prodejci sice záruční listy vyžadují s odůvodněním, že je po nich požaduje jejich dodavatel, což je sice možné, ale pro Vás nepodstatné, protože smlouvy prodejce s jeho dodavateli Vás

Na důvěřivosti a neopatrnosti stavějí často mnozí prodávající „výhodných“ nabídek na různých trzích a pouťích.

nemusejí zajímat. Reklamaci tedy důrazně zopakujte s upozorněním, že jste připravena podat podnět k šetření České obchodní inspekci.

DOTAZ: Ráda bych věděla, zda je možné odmítnout reklamaci kalhot, které jsem vyprala. Reklamaci, resp. výměnu kalhot jsem požadovala, protože se kalhoty po vyprání zvětšily. Prodáváčka mi dané kalhoty odmítla vyměnit s tím, že vyprané kalhoty není možné vyměnit. Z mého pohledu jsem právě ale až na základě praní zjistila „vadu“ zboží. Můžete mi prosím poradit, jak dále ve věci postupovat?

ODPOVĚĎ: Prodáváčka měla, doufáme, na mysli výměnu bez udání důvodů, jinak by Vám tvrdila naprostý nesmysl. Záruka je přece dvouletá a

pokud by se nějaká jiná vada vyskytla za rok a půl – to byste podle prodáváčky neměla kalhoty celou záruku prát? Jděte do prodejny znovu a kalhoty reklamujte. Prodávající je povinen kalhoty do reklamace přijmout, sepsat s Vámi reklamační protokol a do 30 dnů reklamaci vyřídit, ať už kladně nebo záporně. Pokud ji zamítne (například s odůvodněním praní při nevhodné teplotě), musela byste záležitost řešit za pomoci soudního znalce.

DOTAZ: Můj děda koupil před několika dny zcela nepotřebné hrnce na předváděcí akci firmy BECK, které byly pořízeny za 19990,-Kč. Jednáni firmy BECK, která na oběd zdarma naláká důchodce, kteří zde utratí větší část úspor, se mi zdá velice nefér. Je nějaká šance na vrácení peněz?

ODPOVĚĎ: V případě, že od uzavření kupní smlouvy neuplynulo více než 14 dní, okamžitě sepište písemné odstoupení od smlouvy a zašlete je na adresu sídla prodávajícího. Odstoupení od smlouvy je jednostranným právním úkonem, který umožňuje kupujícímu právě v takovýchto případech smluv uzavřených v průběhu předváděcích akcí (tedy mimo prostory obvyklé k podnikání), smlouvu zrušit. Odstoupení se stává účinným v případě, že je ve lhůtě 14 dní prodávajícímu doručeno. Nedošlo-li dosud k dodávce kupovaného zboží, činí lhůta pro odstoupení od smlouvy 1 měsíc. Bude-li v této lhůtě odstoupení od smlouvy prodávajícímu doručeno, má tento povinnost do 30 dnů vrátit zaplacené finanční částky.

V případě jakýchkoliv problémů se mohou spotřebitelé obrátit na poradenskou linku SOS 900 08 08 08, která je zpoplatněna 8 korunami za minutu. Využít lze také online poradny na webových stránkách www.spotrebitele.info a lze se obrátit také SOS ve všech krajích České republiky. SOS - Sdružení obrany spotřebitelů Tel. 224 239 940, fax: 224 239 941

Světový den zraku zahajuje kampaň za lepší zrak pro seniory

Na světě žije čtyřicet pět milionů nevidomých a stodvacetčtyři milionů slabozrakých lidí. Podle výsledků nejnovějších klinických studií však miliony lidí oslepnout nemusejí.

Slepota nejvíce ohrožuje starší populaci. Její nejčastější příčinou je věkem podmíněná makulární degenerace, jedno z nejzávažnějších očních onemocnění. Makula je část sítnice, díky níž vidíme ostře. Bez ostrého centrálního vidění není možné číst nebo řídit, tedy žít plnohodnotný život. Na stárnoucí sítnici oka mají negativní dopad špatná životospráva, dlouhodobé kouření a nedostatečná ochrana očí slunečními brýlemi. Pokud již lékař nějaké změny na sítnici zpozoruje, čeká pacienta velmi komplikovaná léčba s nejistou prognózou.

Z klinických studií jednoznačně vyplývá, že již od středního věku musejí oči dostávat látky nezbytné pro ostré vidění: vitaminy C, E, zinek, selen a karotenoidy lutein a zeaxanthin.

Světový den zraku, který letos spadá na 8. října, bude stejně jako každý rok věnován osvětě. Včasná diagnostika a pravidelné užívání doplňků stravy mohou totiž pomoci snížit rizika vzniku řa-

dy závažných onemocnění jako je věkem podmíněná makulární degenerace.

Na Světový den zraku navazuje i vyhlášení 17. října jako Ocuville® dne prarodičů, jehož smyslem je projevit úctu a vděk nejstarší generaci a nabídnout jí pomocnou ruku. Dobrým začátkem je zakoupení dárkového balení doplňku stravy Ocuville® LUTEIN forte s malým dárkem a kupónem, díky němuž lze vyhrát atraktivní ceny vhodné nejen pro samotné seniory, ale pro jejich společné aktivity s vnoučaty a pravnoučaty.

Lidé starší padesáti let, kteří chtějí něco udělat pro své zdraví již nyní, mohou v týdnu od 12. do

16. října 2009 vždy od 9. do 17. hodiny navštívit vybrané lékárny v pěti českých a moravských městech, kde jim lékař speciální kamerou zdarma zkontroluje zrak.

Praha – 12. října – lékárna Arkády Pankrác, Hvězdova 2860/2

České Budějovice – 13. října – lékárna Schlecker, Obchodní centrum Mercury, Nádražní 1759

Brno-Modřice – 14. října – lékárna Pharmaland, nákupní centrum Olympia, U dálnice

Zlín – 15. října – lékárna Salvia, třída Tomáše Bati 3119

Ostrava – 16. října – lékárna U Zlaté Koruny, Masarykovo náměstí 20
Více na www.ocuvite.cz

komerční prezentace

NENECHTE SVÉ OČI STÁRNOUIT

Jedním z důsledků stárnutí je slábnoucí zrak a neostře vidění. Speciální výživa očí s klinicky prokázaným účinkem chrání Váš zrak.

www.ocuvite.cz

Ocuville® – PRO OSTRÝ ZRAK PO CELÝ ŽIVOT

DOPORUČENO OČNÍM LÉKAŘEM
K DOSTÁNÍ VE VAŠÍ LÉKÁRNĚ

ZÁLOŽKA VRÁTI EBRA

ŘÍJEN JE UŽ TADY!

Utíká ten čas, utíká... Odměruje stejně – jak těm mladým, tak těm starším, dříve narozeným, tedy pak i nám seniorům...

Přichází říjen – jedno z nejkrásnějších období roku. Pokud se v druhé polovině září a v říjnu vyskytnou v našich mírných zeměpisných šířkách pěkné slunečné dny, pak těmto, třeba i několika obdobími, říkáme babí léto.

Říjen popsali naši předkové velmi výstižně takto: Říjen je měsíc babího léta, ozimů, brambor, vína, ranních mlh a přimrazí.

Známemu Františkovi z Assisi byl 4. října připsán opravdu roztomilý rým: „Svatý František zahání lidi do chýšek.“

Nenechme se jen tak zahánět, ale dívejme se kolem, nespěchejme a také sledujme všechny ty nové zajímavé knihy a knížečky, co se objevují v regálech knihkupectví...

Touto cestou děkuji Vám všem, kteří jste mně přes léto poslali e-mailové dopisy. Vzkazy, připomínky a zajímavé příspěvky. Rád na ně postupně odpovím. Jenom ten čas...

Nadále platí můj kontakt: ebrovka.uhnije@seznam.cz

Váš Vráťa Ebr

KNIHKUPEC V.V. PROZRAZUJE

Už jste slyšeli o Zelené drbně s IQ? Nebo jste si ji už někde půjčili, či dokonce koupili? Musím se skromně pochlubit: Knihu jsem dělal rád a s chutí. Nenapsal jsem ji, ale sestavil z různých zajímavých článků, příspěvků v ročenkách, kapitolkách z polozapomenutých knížek a katalogů. Jde o stovky zajímavých poznatků a „drbů“ ze světa zvířat – od hmyzu, motýlů, pavouků přes domácí hafající a mňoukající mazlíčky až po srnky, koně...

V knížce najdete nejneuvěřitelnější fakta, drobné epizody o vlastnostech zvířat, kvízy, hádanky, vtipy, výroky, veršiky a postřehy známých osobností. Knížku vydal nakladatel Krigl a více o ní najdete na internetových stránkách www.krigl.cz. Originální knihu pro příjemné pobavení, lehké ověřování si toho, co víme a nevíme, co jsme si zapamatovali a zapomněli bohatě ilustroval známý kreslíř Karel Benetka. Tady jen poznamenám, že ve stejné úpravě s kresbami stejného malíře vyjde již v příštím měsíci Rudá drbna s IQ – humor z padesátých až osmdesátých let, dokazující naši povahu a jazykovou obranu. Právě dokončuji Šedou drbnu s IQ (o penězích a jejich historkách, včetně kriminálních případů) a Zlatou drbnu s IQ (o Praze nejen se Zlatou, Růžovou a Černou uličkou).

Tím jsem prozradil, co jsem dělal na své dvouměsíční dovolené ve stanu u nádherné řeky Vltavy na Čestoboří nedaleko Sedlčan.

V ŘÍJNU NOCI JSOU SMUTNĚ
A DNY PRODLUŽUJÍ SUKNĚ.

BUDOU SLAVIT

K známým osobnostem, které tento měsíc oslaví životní jubileum, řadí se už mezi seniory a my jim proto přejeme jen to dobré a ještě více, patří:

1. Jiří Suchý	78 let
3. Jan Kačer	73 let
5. Václav Havel	73 let
8. Radko Pytlík	81 let
20. Hana Hegerová	78 let
23. Václav Neckář	66 let
26. Jindřiška Smetanová	86 let

NAROZENÍ V ZÁŘÍ

SRPEN

Ó slunce, z jakých vzácných kovů
tepáš tu krásu hřištníkovu,
jenž nedočkavý u altánku
už hladí bříško svému džbánku
a těší se až v krutém lise
ty hrozny v šťavu promění se.

Už pole, strom a všechny krásy
ukládají se jako k spánku,
už první víno v sudech kvasí
a stává se z něj ryzí zlato.

A život přece stojí za to!

(Jaroslav Seifert, z básnické sbírky
Jaro, sbohem)

ZAPIŠTE DO KALENDÁŘE

6. října v 19:19 hodin se v Salmovské kavárně (Salmovská 16) opět koná klubový večer Ebroviny. Hlavními hosty budou kreslíř Štěpán Mareš (Zelený Roul) a písničkář Pepa Štross.

13. října v 17 hodin proběhne v soukromé galerii Art Periscope – Jamborův dům v Tišnově u Brna (Brněnská ulice 475) v rámci pořadu Kniha mezi obrazy beseda s Vráťou Ebrem. O veselé historky z literárního světa tedy nebude nouze. Závěrem se bude křtít kalendář pro rok 2010 s názvem Tišnov v obrazech.

22. října v 17 hodin se v Památníku národního písemnictví (Štábovské nádvoří 1, Praha-Hradčany) bude konat literární večer I básníci mají rádi révu. Verše, citáty a lidové moudrosti na téma „víno“ budou recitovat V. Čermáková, D. Nová, M. Patříčny, L. Vanyš. Při kytáře zazpívají Z. Lorencová, P. Půta a Z. Seidl. Moderovat bude J. Panýrková. Vše připravili V. Ebr a L. Němeček, kteří si také zarecitují.

DŮLEŽITÉ! Pokud při návštěvě některé z těchto tří akcí předložíte říjnové číslo Doby seniorů, dostanete jako dárek za Vaši přízeň našemu společnému časopisu 50% slevu na vstupném.

JUBILANT V PAMÁTNÍČKU

Téměř všichni zde uvedení říjnoví jubilanti napsali mně několik vtipných odpovědí do mých památníků. Dnes za všechny vybírám Jiřího Suchého.

MŮJ NÁZOR NA KNIHU

Knihy mám velmi rád a nejvíc mě na nich baví, že se dají číst.

NA CO NEJVÍC NADÁVÁM

Velečasto nadávám na sebe, protože s přibývajícím věkem si jdu čím dál tím víc na nervy.

ZA TAJEMNÝM PASTÝŘEM

DS Vás zve na výlet

V Čechách se vyskytují uměle vztýčené nahuře opřacované podlouhlé kameny – menhiry a to buď jednotlivě nebo ve skupinách. V minulosti byly považovány za posvátné kameny. Byly spojovány s nadpřirozenými silami a budily zájem laiků i vědců. Dr. Antonín Frič tak v roce 1877 v časopise Vesmír napsal: „Co se týče otázky, jak staré tyto pomníky jsou a od kterých národů zbudovány byly, domnívají se badatelé, že nejsou všechny stejného stáří a že možno předpokládati, že jsou mnohé velmi staré... U některých zjištěno poněkud stáří asi na 4té století po Kristu, u jiných na 9té století. Mnohé jsou jistě až z doby předhistorické, neboť i bible (Kn. Mojž. 20 verš 19. a kap. 31, verš 51,52) vypravuje, že Jakub sloupky kamenné stavěl a Mojžíš dal postaviti na hoře Sinai 12 sloupův.“

V našich zemích byl velký počet menhirů ve středověku zničen, většinou z popudu katolické církve. V současné době je u nás známo asi 26 lokalit menhirů hlavně z oblasti severozápadní části Čech mezi Vltavou, Labem, Ohří a Berounkou a několik izolovaných odjinud. Někdy tvoří kamenné řady – např. Kounovské kamenné řady („Český Carnac“). U kamenných řad se dá předpokládat astronomický účel.

Poblíž obce Klobuky na Slánsku stojí největší český menhir, známý pod jménem **Zkamenělý pastýř**. Váže se k němu pověst

– při každém zvonění v klobuckém kostele postoupí o jeden krok blíže ke kostelu; až tam dojde, nastane konec světa. Menhir stojí na poli asi 100 metrů východně (vpravo) od silnice směrem z Klobuk do Telců, vzdušnou čarou asi jeden kilometr od kostela v Klobukách. Vezmeme-li tedy jako průměrnou délku jednoho kroku 70 cm, pak konec světa nastane ne dříve než za zhruba půl druhého tisíce let.

Nejstarší písemné doklady o Zkamenělém pastýři se datují do roku 1841. Z roku 1901 je dochované svědectví účetního klobuckého cukrovaru. Z něj vyplývá, že 200-300 metrů severně od dnešního menhiru byly vyorané dva kameny z podobného materiálu a asi dvacet osm kroků od stojícího kamene směrem na Telce byl vyoran další větší kámen.

Menhir přežil až dodnes. Nezlídkvidovala ho katolická církev, komunisté ani stavebníci lační kvalitního kamene. Nao-pak. Lidé ho chránili. Potvrzuje to i zápis Ladislava Benýška v Mladém čtenáři z roku 1891: „Roku 1852. byla veliká bouře v kraji, při které zahrála si vi-chřice s kamenným mužem hru nepřeknou a nikterak neod-povídající jeho důstojnosti. Vy-vrátila jej totiž a porazila... Sešla se obecní rada a smluvila to, aby pro zachování staré památky byl kamenný muž zase posta-ven. Snadná robota pak to ne-byla. Měli s ním několikaho-dinnou lopotu, než mu zase hlavu vztýčili.“

Červeno hnědý železitý pís-kovec s výskytem světlých kře-menných valounků má násle-dující rozměry: výška 3,4 m nad úrovní terénu (celková výška 4,2 m), hmotnost odhadnuta na 5 tun. Význam menhiru snad dokáže osvětlit jeho poloha vtažená k hoře Říp, která je přímo viditel-ná z prostoru menhiru. Podle vzájemné polohy je patrné, že Slunce vychází přímo za horou Říp, a to v datech: 30.4. a 13.8. Obě tato data jsou významná především v Keltském kalendáři (30.4. - keltský svátek Beltine, 13.8. - keltský svátek Lugnasad).

Při výše zmíněných datech dochází ještě k dalšímu zajímavému úkazu, kdy vycházející sluneční kotouč obejme horu Říp... **(fav)**

A naše soutěžní otázka: Víte, v kterém období žili na našem území Keltové? Pro tři autory správných odpovědí máme hezké knížky. Odpovědi posílejte do **20. října** na adresy redakce uvedené v tiráži na str. 31.

VAŘÍME RYCHLE, CHUTNĚ A ZDRAVĚ

Léto se chýlí ke konci a s ním i naše gulášová univerzita. Děkujeme všem čtenářkám a čtenářům, kteří do ní přispěli. Bez vaší aktivní pomoci by to opravdu nešlo. Jste skvělí, ještě jednou díky! Dnes ještě zveřejňujeme dva zajímavé gulášové recepty, které do DS poslala paní Jiřina Blažejová z Luk u Žlutic. To, že končí gulášová univerzita však neznamená, abyste nám přestali posílat zajímavé recepty i na jiná jídla. Naopak, posílejte, rádi je zveřejníme, aby si pochutnali i další čtenáři!

KOLENOVÝ GULÁŠ

Potřebujeme: 75 dkg vykostěného vepřového kolena, 2 vepřové ledvinky, 25 dkg měkkého salámu, 1 větší cibuli, 1 kostku masoxu, 3 lžice sádla, 10 dkg žampionů, 2 lžice kečupu, křen, 1½ lžičky papriky, ½ lžičky mletého pepře, 3 lžice hladké mouky a sůl.

Postup: Koleno uvaříme, vykostíme a nakrájíme na kostičky. Osolíme, opepríme, promícháme. Na tuku zpěníme nakrájenou cibuli, posypeme paprikou, zapěníme, přidáme maso. Osmahneme, posypeme moukou, opět osmah-

neme a podlijeme vodou. Přidáme na kostičky nakrájený salám a na plátky nakrájené a spařené ledvinky. Podlijeme horkou vodou a dusíme 30 minut. Přidáme masox, nakrájené žampiony a dusíme doměkka. Na talíři posypeme strouhaným křenem. Guláš je nejlepší uvařit den před konzumací.

KIRGIZSKÝ GULÁŠ

Potřebujeme: 8-10 lžic oleje, 3 větší cibule, 600 g vepřového masa z plece, sůl, 100 g arašídových oříšků, 1 lžici mleté sladké papriky,

2 stroužky česneku, pepř, worcesterskou omáčku.

Postup: Na části oleje osmahneme dorůžova nadrobno nakrájenou cibuli. Potom přidáme na menší kousky pokrájené maso a za stálého míchání je ze všech stran opečeme, osolíme a mírně podlité vodou dusíme doměkka. Mezitím na zbytku oleje osmahneme rozsekané arašidy. V okamžiku, kdy oříšky odstavíme, přidáme papriku a posekaný česnek, směs dobře promícháme a nasypeme na měkké maso. Nakonec ochutíme pepřem, solí a worcesterem. Vhodnou přílohou je rýže.

	DRAVÝ PTÁK	1.DÍL TAJENKY	ŘÍMSKÝMI ČÍSLICEMI 51	ADOLF DOMÁCKÝ	HBITĚ	ÚSEK	ŘÍMSKÝMI ČÍSLICEMI 101		JMÉNO NOVINÁŘE TIGRIDA	JEDOVATÁ ROSTLINA	HRABAVÝ PTÁK	INICIÁLY REŽISÉRA LIPSKEHO	3.DÍL TAJENKY	VINĚTA
PLEVEL								OBYTNÉ MÍSTNOSTI						
OKLAMATI								TALISMAN PŘÍPNUTÍ SVALU NA KOST						
PŘEDLOŽKA			POBÍDKA KYPŘENÍ PŮDY				PŮJČKA ORÁČOVA POMŮCKA					CHEMICKÁ ZNAČKA TITANU PŘÍVAZOVAL		
OTÁZKA PŘI SÁZCE				ROZSÁHLÁ EPICKÁ BÁSEŇ PALNÁ ZBRANĚ							POSLEDNÍ ROZMBERK MÍSTO VEČNÉ BLÁZENOSTI			
ANGLICKÝ ŠLECHTIC					KORÁLOVÝ OSTROV DRUH JELENA					KALIBR OSAMOCENO				
	JEMNÉ LNĚNÉ VLÁKNO	DÉMON 2.DÍL TAJENKY				INIC.SPIS. NOVÉHO ZEMĚ V ZÁP. AFRICE			VYSAZOVAL KONTRABAS					
JAKOST								POHÁDKOVÝ PRINC KŘÍŽ.OSLICE A KONĚ						
ŘECKÉ PÍSMENO			ORGÁN ZRAKU PROMOČNÍ MÍSTNOST				KLAM ČESKÝ HEREC				CHEM.ZN. TELLURU KALY			OBYTNÝ PŘÍVĚS
JMÉNO PĚVKYNĚ DESTINNOVÉ				ÚTOČNÍK ANI JEDEN								INIC.SPIS. KAPLICKÉHO PRAVDĚ- PODOBŇ		
NĚMECKÝ „DEVĚT“					ÚRODNÁ ČÁST POUŠTĚ POHŘEBNÍ HOSTINA					JIHOAMER. HLODAVEC NÁLOŽ TRHAVIN				
TAKOVÉ MNOŽSTVÍ						VĚTNÁ SPOJKA VÝTAH			VZOR (hovorově) VZDÁLENOST OTVORŮ					
	PSOVITÁ ŠELMA PÍSEMNÉ OSVĚDČENÍ						POSUDEK PODBRADEK							
CHEMICKÁ ZNAČKA ASTATU			KRUTÝ BEZDUCHÝ VÝCVIK NEODBORNÍK				OSOBNÍ ZÁJMENO POZEMKY SE STROMY					INIC.LYŽAŘE VALENTY ZKRATKA DOKTORA		
ORGANIS- MUS					PADĚLKY SKUTEK						PÁR ČÁST Z CELKU			
VYSOKÉ KARTY				SPORTOVEC SLOVENSKÉ ZVRATNÉ ZÁJMENO						TRATIVOD ZÁPOR				
SMÁČKNUTÍ						MLADÉ OBILÍ PŘED METÁNÍM								
PÍPAT						SKLOUBENÍ KOSTI STEHENNÍ A PÁNEVNÍ								

Harte

VYHRÁLI S DOBOU SENIORŮ!

Správné znění tajenky z minulého čísla: **Svět je hezký a stojí za to o něj bojovat.** Správné řešení zaslali, štěstí při losování měli, a proto hezké knížky od sponzora soutěže tentokrát dostanou Helena Wajdová z Karviné, Bohumila Smetanová z Prahy 4, Míla Tuzarová z Praha 5 – Zličína, Zuzana Votroubková z Jenče 6 a Pavel Palička z Huštěnovic. Šťastným výhercům blahopřejeme. A všem, kdo rádi luští křížovky v DS připomínáme, že na řešení té dnešní čekáme do **20. října**. Odpovědi zasílejte normální nebo elektronickou poštou na adresy redakce, které najdete v tiráži na straně 31. Na vítěze této křížovky na straně 14 čekají opět pěkné knížky.

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

křížovky pro Vás připravuje redakce čtrnáctideníku
Křížovky pro každého.

**V TOMTO MĚSÍCI 6. A 20. ŘÍJNA NA
NOVINOVÝCH STÁNCÍCH.**

ATATÜRK STÁLE ZBOŽŇUJÍ

Ankara je hlavním městem Turecka od roku 1923, kdy ji Mustafa Kemal Atatürk ze strategických důvodů zvolil za své sídlo ze strategických důvodů, aby nepřátelé ho nemohli dobít po moři. Je to podle mně už tak nevlnivé město a chladný a vytrvalý déšť mu na kráse nepřidal. Proto jsme se s našimi průvodci z CK Pangeo tours domluvili, že jedinou zastávkou v Ankaře bude návštěva Atatürkova mauzolea.

Je vystaveno na kopci, obklopeno parkem a rádně oploceno. Dole pod kopcem

S důchodem za brány Orientu (4)

je strážní budka, ve které hlídají vojáci. Každý, kdo chce mauzoleum navštívit, musí projít bezpečnostní kontrolou téměř jako na mezinárodním letišti. My jsme žádné nebezpečné věci neměli a tak můžeme pokračovat cestou vzhůru na velké prostranství, které obklopují majestátní budovy a v jehož čele stojí vlastní mauzoleum. Je to moderní obrovská krychle z mramoru, ke které se stoupá po širokých kamenných schodech. Vchod opět hlídají vojáci. V mau-

zoleu je mramorová Atatürkova hrobka. V okolních rozlehlých budovách je jeho muzeum. Ukazuje cestu, kterou prošli Turci na cestě k osvobození a sjednocení. Při prohlížení osobních věcí osvoboditele a sjednotitele tureckého lidu – od oblečení, šavlí, přes tabatěrky a nádoby, holící soupravy i všechny jeho portréty od umělců z celého světa, je nám jasné, že obyvatelé Turecka svého vůdce, kterého považují i za svého otce (Ata türk = otec Turků), zbožňují. Jsou tu také samozřejmě vystaveny reprezentační auta, dary od představitelů jiných států, tabulka s novou abecedou, kterou Atatürk zavedl, a všude zní dobová budovatelsko-oslavná hudba. Dokonce jsme zahlédli i vycpaného milovaného Atatürkova psa Foxe. Velmi působivá jsou panoramata bitev, doprovázená zvukovými efekty. Z důmyslně ukrytých reproduktorů svištěly kulky z pušek, štěkaly kulometné dávky, ozývala se dunivá palba děl a kanónů, ohlušující exploze granátů i sténání raněných...

Je zde přísný zákaz fotografování. Ne-

platí pouze ve venkovních prostorách a tak můžete fotit alespoň střídání stráží před mauzoleem. Snad největší zážitek měla paní Věra z naší výpravy, kterou na dámském WC hlídali tři po zuby ozbrojení vojáci. Asi vypadala podezřele, protože my ostatní podobný zážitek neměli. Za stálého deště opouštíme hlavní město Turecka – Ankaru a míříme na jih za lepším počasím. Naším dalším cílem jsou přírodní scenérie oblasti Kapadokie.

Pro DS píše a fotí Zdeněk HŘEBEJK

Příště: Kapadokie – nevidané přírodní scenérie

zábavné soutěžení v DS

OSMISMĚRKA

Žáček ve škole u tabule: „Ryby jíme proto, že jsou prospěšné pro naše zdraví. Chuťově jsou různé. Mně nejvíc chutnají...“ (dokončení je v tajence).

P	K	A	R	A	F	A
A	D	R	O	K	A	E
L	Č	A	O	E	R	T
Á	N	T	Y	B	A	R
R	S	Y	R	B	O	Y
I	O	K	U	N	N	S
P	Á	L	L	E	S	K
S	E	O	A	A	Č	A
E	A	H	A	V	D	O

AKORD	SPIRÁLA	KYTARA
FARAON	TABULE	OBRYD
KARAFÁ	VALOR	SKLAD
LESK	BYTNÁ	STOK
ODVAHA	HOLKY	TRYSKA

Po vyškrtání výše uvedených slov zůstane 8 písmen tajenky.

SUDOKU

-Ty zaléváš kvítka? Vždyť v té konvičce nemá žádnou vodu! -To nevadí, stejně... (dokončení zvláštního dialogu je v tajence).

7		9		4		5	
				3	9	2	
			5			4	
6	5	7	4				
	1			9			4
					8	2	6
		1		2			
	3		6	7			
	2		3			1	9

Po vepsání všech správných čísel připište ke všem jedničkám tato písmena:

LVĚOTYMU. Ke všem dvojkám pak tato písmena: **ĚNOTUĚKSI.** Vpisujte postupně po sloupcích zleva doprava. Tajenka se čte po řádcích shora dolů.

ZÁHADNÁ SLOVA

STĹŘIAOVÍPKŤEUHŘÝEKŽNLCUVIA

I když vyškrtnete tři zpěvné ptáky, přesto tam tři opeřenci zůstanou.

VÝHERCI NAŠICH SOUTĚŽÍ

Pozvánka na výlet: (Budňany) Marie Skalová ze Žlutic, Zdeňka Sluková z Frýdlantu nad Ostravicí a Jana Křížová z Brna; **Dvojsudoku:** (156342, 432561) Renata Turčianová z Litoměřic; **Přesmyčky:** (Brodský, Voskovec, Lukavský, Futurista) Helena Zdařilová z Bělčovic u Olomouce; **Záhadná slova:** (vyškrtnuto 3x sup, zůstane kondor, raroh, orel) Jaroslava Drobková z Brna; **Přesmyčka:** (Jiřina Bohdalová) MUDr. Radmila Petrová z Valtic.

S CK Pangeo tours **Za tokajským vínem:** (18 osob) Petr Bergman z České Lípy. Všem výhercům blahopřejeme. V závorce je vždy správné řešení. Na řešení soutěží v tomto vydání DS čekáme do 20. října. (red)

DOPLŇOVAČKA

PO		
DO		
OB		
OD		

Doplňte do tabulky skupiny písmen tak, aby v řádcích vznikla smyslná slova. V podbarveném sloupci pak objevíte českou řeku, pramenící pod Žďárskými vrchy.

BA	DO	EK	HA
NA	RÁ	UB	VA

kanzelsberger

www.kanzelsberger.cz

sít knihkupectví po celé republice

PO 40 LETECH SE VRACÍ

Podařilo se mu to, o čem jiní jen snili. Seděl mu modelem slavný španělský surrea-lista Salvador Dalí. Jako jedinému na světě. Stalo se tak před 35 lety – 24. září 1974. Po práci Dalí českému sochaři vyjádřil svoji úctu tím, že políbil ruce, které ztvárnily jeho tvář. Sochař Josef Nálepa vytvořil i řadu jiných skvělých portrétů: např. herců Voskovce a Wericha, Lukavského, Bohdalové, podnikatele Bati či spisovatelky Boženy Němcové. Se světově uznávaným sochařem jsme hovořili v jeho ateliéru na Novém světě v Praze.

● Na čem právě pracujete?

Na úžasné vzpomínce. Před 40 lety, v červenci 1969, letěli v Apollu 11 k Měsíci Neil Armstrong a jeho přátelé Edwin Aldrin a Michael Collins a dva prvně jmenovaní pak v lunárním modulu přistáli na Měsíci a jako první lidé pak vstoupili na toto nebeské těleso. U nás v době historického přistání byla noc, v televizi ale bežel přímý přenos. Byla to tak důležitá událost, že přenos musel pustit i tehdejší režim, který tehdy na rozdíl od ostatních komunistických států byl stále ještě otevřenější ke světu. Já jsem se na to s úžasem díval až do tří do rána, naskočila mi doslova husí kůže, když Armstrong otevřel měsíční modul a udělal první krok na Měsíci.

● Ano, taky si na ten okamžik dodnes vzpomínám. Myslím, že to tehdy sledovalo celé Československo.

A já jsem si tehdy řekl: Tak, kamaráde, jsi svědkem největší události celého století. Hned proto běž a dělej! Tak jsem běžel do ateliéru a ještě v noci jsem začal dělat postavu Armstronga, který udělal ten úžasný první krok. Začal jsem to dělat s tím, že to těm kosmonautům daruji, až se vrátí zpátky na zeměkouli. Jenže čas běžel rychle, i v Československu přituhlo a nastala tvrdá normalizace...

● A nastaly poměry, kdy jste na svůj plán mohl už jen rychle zapomenout.

Jenže mně politika nikdy moc neříkala, takže jsem ty změny skoro nevnímal. Když ke mně přišli kamarádi, a říkali, co chci se svou sochou amerického kosmonauta udělat, tak jsem stále tvrdil, že to bude ztvárnění největší záležitosti, která se udála ve dvacátém století. A říkal jsem, že můj kosmonaut bude stříbřitě barvy a jen na rameni bude mít americkou vlajčku...

● To jste si v době, kdy vše americké už mohlo být jen špatné, pěkně zadělával na průsvih!

Přesně tak reagovali kamarádi. Chytali se za hlavu a křičeli, ježíšmarjá, to nedělej, to bude sice hezká socha, ale taky tvoje poslední! Američanům se dárek bude líbit, ale ty si

Velmi hrdý je Nálepa na svůj portrét Boženy Němcové. Raději než s obrazy či fotkami

tady už neškrtněš! Tak jsem jim dal nakonec zapravdu, rozdělanou práci zabalil a 40 let to bylo schované.

● Proč tak dlouho?

Nedávno jsem viděl v televizi dokument o přistání na Měsíci a najednou se mi to celé znovu začalo jako film odvíjet v hlavě. Znovu jsem to prožíval. A současně věděl, že dnes už není doba, aby mi někdo mohl zakazovat, co se smí dělat a co ne. A tak jsem si řekl, že to dílo dotáhnu do konce a těm Američanům, kteří tam byli první, to přece jen věnuji. Kdyby tam tehdy byl první Rus, dal bych mu to samozřejmě taky, ale první byli ti z Apolla 11. A tak to dostanou oni. Armstrongovi příští rok v srpnu bude osmdesát a tohle bude můj dárek. Musím mu ho dát. Fascinuje mě, když někdo udělá velkou věc a ještě mu třeba, jako jim, přitom jde o život.

● Jak jste se vůbec dostal k sochání?

Už jako malý kluk jsem si dělal hříbečky z plastelíny (smích)...

● To jste dělali skoro všichni.

To ano. Ale já si pamatuji na příběh, který se stal v leteckém krytu za války. Seděli v něm

společně Češi i Němci, kolem to bouchalo a já jsem si maloval. A tam se mně nějaká paní německy ptala, co chci být, až budu velký, malíř nebo sochař? A já jsem spontánně odpověděl: samozřejmě sochař, i když jsem do té doby většinou kreslil a maloval, jak jsem to viděl u tatínka.

● A proč jste se tedy nakonec stal sochařem?

Protože v Ostravě, odkud pocházím, podobná škola nebyla, dělal jsem zkoušky na umělecké průmyslovce v Praze. Začal jsem studovat grafiku s tím, že jednou budu třeba navrhovat stokorunu jako Max Švabinský (pozn.: peníze ovšem nakonec tvořil také, je autorem návrhu bývalé dvoukoruny). Jenže během studia mně oslovil jeden z profesorů a říkal: Víte, vy máte takovou plastickou kresbu. Dělejte to dál, ale nechtěl byste raději na plastické oddělení? Já jsem to odmítl, on mně přesvědčil, abych to do nového oddělení šel aspoň na půl roku zkusit. Tak jsem šel, zkusil to a zůstal jsem, protože je to úžasné. A ten profesor mně neustále posouval dál. To on mě přesvědčil, že bych

K MĚSÍCI

měl jít na akademii. A že bych se na studium měl připravovat a brát hodiny. Samozřejmě to něco stálo, jenže já jsem si na školu vydělával malováním pokojů a chodil jsem na melouchy. Nejdřív jsem měl ale jít k jednomu známému sochaři, který měl posoudit, zda ty přípravné hodiny budou vůbec mít nějaký smysl. Přišel jsem tam a starému pánovi ukázal nějaké práce. On si je prohlížel a pak se začal hrozně chechtat. Takový nepřijemný stařecký smích. Hrozné, myslel jsem si, že se směje těm návrhům. Pak ale říká: Jakže se to jmenuje? Opravdu Nálepa? Tak tady nebudem řešit, jestli můžete být sochařem, Vy jím prostě být musíte! Vy to máte předurčeno! Já tady celý život nalepuji hlínu a vy nalepování nosíte ve jméně! Ten starý pán, co rozhodl o mém sochařském bytí, se jmenoval Emanuel Kodet. Byl to dědeček malíře Jana Kodeta.

● Asi to není příjemná otázka, ale slyšel jsem, že vdova po Waldemarovi Matuškově odmítla jeho bustu, kterou jste ve spolupráci s ním udělal. Jaký to je pocit, když někdo tak ocení Vaši práci?

Portrétovat můžete kohokoli, jenže mně

jde o to, aby to byla osobnost, která něco dokázala. Já to nedělám za honorář, ale je to jakési moje osobní poděkování, že dotyčný něco našemu národu odevzdal. Podobné lidi jsem oslovil a byl jsem šťastný, když řekli ano. Nádherné bylo portrétovat Horníčka nebo Baťu... Bylo hezké pracovat i s Waldemarem Matuškou. On byl rád, že si může sednout a chvíli si jen tak povídat. Už byl ale bohužel starší a neměl tu bývalou jiskru, do sochy se ale ji podařilo vrátit. Busta je to povedená, jsem na ni hrdý. Manželka ji po jeho smrti skutečně odmítla. Říkala, že je to moc velké a nemá to kam dát. Zakázala, aby byla aspoň u Matuškovy rakve na Žofíně, kam jsem ji sám přivezl...

● Divně se k Vaší práci ale nezachovala jen tato vdova...

Bohužel ne. Po skandálu, který způsobila v Bruselu Entropa, se na mně jménem eurokomisaře Špidly obrátila paní Bochníková z Českého rozhlasu, že Černého dílo je veřejností přijímáno neľibě a že je třeba tam přivést dobré současné české umění. Oslovili tak mně a Karla Gotta, ale ten odmítl a mně radil, abych od toho taky dal ruce pryč, protože to je prý nepřipravené a neskončí to dobře. Já si nedal říct a do Bruselu jsem přivezl 24 bronzových plastik a plátna známého malíře Zdeňka Jandy na vyzdobení zdí. Když jsem přijel a chtěl ubytování, sdělili mi, že vše je obsazeno, protože pan Černý právě sundává svou plastiku. Ubytoval jsem se tedy za své. Oficiální slavnostní zahájení výstavy nebylo, protože nový český premiér měl tři hodiny zpoždění a dorazil, až když pozvaní hosté už znechuceně odešli. Nakonec výstava trvala jen dva dny, protože došlo k požáru a vystavované věci se nakonec vrátily poničené. Když jsem se organizátorů ptal, jak to bude s náklady a náhradou, sdělili, že peníze nyní nejsou a budou snad v říjnu. Psal jsem dva

Neil Armstrong, první člověk na Měsíci. Člověk, kterým je sochař Nálepa nadále fascinován.

podpisy panu Špidlovi, dodnes nemám odpověď. Akce na záchranu pověsti ČR mě tak přišla na 3 500 euro z vlastní kapsy... Měl jsem dát na Karla Gotta a taky je odmítnout. Podobné jednání jsem ještě nikdy nezažil!

● Ale jinak jste zažil hodně, takže se Vás mohu určitě zeptat i na to, jaký máte vztah ke stárnutí jako takovému...

Určitě ne takový, jako paní Fialová, která stárí doslova přivolává a říká, že stárí je to nejkrásnější. Taky mi tu seděla, je to skvělá žena, ale v tomhle s ní nesouhlasím. Považuji to za kapku přehnané. Já ke stárí říkám: udržuj si fyzickou sílu, dokud to jde, abys stačil ještě udělat to, co chceš!

● A co je to konkrétně ve Vašem případě, co chcete zvládnout?

Hrozná otázka. Těch věcí je totiž ještě tolik, že to nejde zvládnout za jeden život! Je na to příliš krátký. Na to ale bohužel přijdete až když je vám sedmdesát. Dříve o tom člověk vůbec nepřemýšlí. Takže moje odpověď: chtěl bych zvládnout ještě hodně. Určitě dohlédám a odevzdám svůj dárek americkým astronautům. Je to už dávno, kdy byli na

Na portrétování Miroslava Horníčka a hovory, které přitom vedli, vzpomíná sochař velmi rád.

Se slavným portrétem slavného Dalího...

Měsíci, ale já jsem svou sochu začal dělat krátce po okamžiku, kdy se na povrchu obitkla první Armstrongova stopa.

● **Sochání vás živí a je to i váš koníček. Máte i nějaké další?**

Musím se přiznat, že už jsem ve věku, kdy mi opravdu největší potěšení přináší práce. Člověk ale není jednostranný, nejsme žádní roboti. V životě je třeba rovnováha. Já jsem to třeba vyrovnával sportem. Patřil jsem k prvním, co jezdili na vodních lyžích a dotáhl jsem to k osmi titulům mistra republiky a dvanáct let jsem trénoval národňák. Díky tomu jsem viděl i létání na rogalech. Shodou okolností jsem se na jednom ze svých reprezentačních sportovních výjezdů do ciziny seznámil s Američanem Mikem Harkelem, který tam rogal předváděl. Na první pohled se mi to obrovsky líbilo a projevil jsem zájem jedno křídlo koupit. Nakonec jsme zjistili, že Mike zase touží po terénní

motorce, která se tenkrát u nás v republice vyráběla. Já tedy sehnal motorku a on dovezl rogal. Nikdo to tu ještě neznal. Vynesete si na kopec pár trubek o váze zhruba třiceti kilogramů, sestavíte křídlo a máte věřit tomu, že poletíte, že vás to udrží. Začátky byly víc než dobrodružné, na kopci za Prahou jsem se učil létat s bláznivým Američanem, který měl v té době zlomenou nohu, a tak mi techniku vysvětloval s berlemi a ze země.

● **Je pravda, že jste skočil i z Lomnického štítu?**

Samozřejmě. Původně jsem měl v úmyslu doletět až dolů do Popradu. Byli jsme začátečníci a tak daleko jsem pochopitelně nedoletěl, i tak to byl ale úžasný zážitek. Pociť svobody a štěstí, který vás nahoře zaplaví, se asi nedá dost dobře popsat slovy. Dnes

samozřejmě existují jiné adrenalinové sporty a ty už si nevyzkouším. Mám ale stále moc rád tělesný pohyb a vím, že je pro život nutný. Jak se přestanete hýbat, je konec! Teď na tom sice nejsem nejlépe, ale chodím, pokud to jde, plavat do bazénu. Normálně jezdím také na kole a baví mě i chůze s hůlkami, tzv. nordic walking. V rukou máte běžecké hůlky s gumovými hroty a tím pádem jako byste měl čtyři nohy! Je to nesmírně příjemný pohyb, každému to mohu doporučit! Co se sportování týká, jsem přesvědčen, že pohoda těla a ducha jde ruku v ruce a jejich vyváženost považuji za velmi důležitou.

Za rozhovor poděkoval František VONDERKA, foto (včetně titulu) Josef LOUDA a archiv Josefa NÁLEPY

VIZITKA JOSEFA NÁLEPY

Narozen: 16. 01. 1936 v Ostravě.

Stav: ženatý. S manželkou Hanou (bývalá vrcholová sportovkyně, dnes textilní výtvarnice) má jednu dceru, která se přičinila o to, že už je dědečkem.

Kariéra: Je absolventem pražské Akademie výtvarného umění, oboru monumentální sochařství, studoval u profesora Pokorného. Věnuje se volné plastice, portrétu, medailérství, exteriérové i interiérové spolupráci s architekty. Realizoval řadu plastik u nás, v SRN a v Rakousku. V posledních letech vytvořil celou řadu podobizen českých herců a významných osobností.

Bydliště: Žije a pracuje v Praze.

Zajímavost: Nálepův otec Josef společně s bratrem Ludvíkem vlastnili v Ostravě továrnu Tapetrix, která jako první na světě začala vyrábět známé malířské válečky. Po osvobození Ostravy v roce 1945, když odmítl nabídku cestovat do SSSR, kde měl postavit podobný podnik, byla do této země odvezena většina vybavení Tapetrixu. V roce 1948 oba bratři o firmu pak přišli zcela.

Jak už možná někteří víte, k mému dětství patřila víra v Jeduděsa. Tohle strašidlo se zrodilo v hlavách mých strýců. Jeduděs bydlel v almaře na půdě za komínem a staral se o to, abych se netoulal po večerech, nelozil, kam nemám a neutíkal z domu bez dovolení. A povedlo se jim to náramně, já se bál Jeduděsa víc a víc, na půdu jsem už nestrčil ani nos a nakonec se bál kamkoliv večer jít a cokoliv udělat, až mi dala sousedka růženec s bílými perličkami a pravila, že od této chvíle mě chrání slzičky Panny Marie.

Ty kuličky zabraly, vděčně jsem je svíral ve chvíli nebezpečí v kapse a konečně se přestal bát záludných strašidel, až jsem se nakonec přece jen dočkal dalšího rozumného vysvětlení, to když mi všemocná věda dokázala, že žádný Jeduděs neexistuje, ale ani Bůh prý není.

STRAŠIDELNÝ

A zas uběhla léta a já se zabral do tajů osudu a promýšlel život a události v něm a svět kolem sebe, sestupoval do hloubky myšlenek a probíral touhy srdce, dýchal vůni otevřených hrobů a pozoroval třpyt nočního nebe, okusil dobro i zlo mezi lidmi, na nitkách náhod vážil tíhu osudu, až se mi otevřel duchovní zrak a já poznal

duchovní okénko DS

Krista a pochopil, kam nás vede Bůh a jak často nás navštěvují poslové boží zvaní andělé, a taky se mne dotkla ve dnech zkoušek síla temná a propasti bezedné se přede mnou otevřely, ale to už jsem se nebál strašidel, ani jsem nepotřeboval svírat v ruce amulety, moje víra už nebyla vírou vystrašeného dítěte.

Prožil jsem v sobě všechny věky: byly na Zemi doby, kdy lidstvo uctívalo Slunce, Měsíc a hvězdy. Pak dozrál věk vědy a lidi si uvědomili, že Slunce není bůh a Měsíc není sídlem zlých duchů. Teprve potom přišel věk mystiky a svatý František nazval Slunce bratrem a ještě později Immanuel Kant prohlásil, jaké věci ho uvádějí v úžas – hvězdné nebe nad hlavou a morální zákon v nás.

Špatné náboženství si mě tedy nejdříve podmanilo strachem, zkoumavá věda pověry vyvrátila, ale pravá víra se teprve potom dostavila, neboť víra, to je nebojácné hledání pravdy, pravdy, která osvozuje, roztaví strach, strhává masky a vyvléká člověka z pout zlého. Proto se z ní můžeme radovat, věřit v ducha a v pravdu, objevit neviditelný poklad a žít z něho, přátelé myslí veselé a ducha upřímného.

ThDr. Jan SCHWARZ

ŠKRTY PROBLÉMY NEVYŘEŠÍ

Státní dluh ČR se dostal na astronomickou úroveň. Stalo se tak zejména kvůli finanční politice předchozí koaliční vlády ODS, SZ a KDU-ČSL, jejíž dopady umocnila současná krize. Rostoucí problémy a neschopnost je řešit byly nakonec rovněž příčinou pádu Topolánkova kabinetu. Problémy ovšem zůstaly a čekají na řešení. DS na toto téma hovořila s bývalým ministrem práce a sociálních věcí a místopředsedou ČSSD Ing. Zdeňkem Škromachem.

● V současné době se dočasná Fischerova vláda v rámci úspor snaží prosadit škrty ve státním rozpočtu. ČSSD odmítá škrty v sociální oblasti. Kde by se podle Vás mělo hlavně šetřit, popř. co je třeba udělat, aby státní dluh nerostl do astronomických rozměrů?

Škrty nevyřeší problém nerovnováhy veřejných rozpočtů, řešení je třeba hledat na příjmové i výdajové straně rozpočtu. Na příjmové straně je nutné se vrátit k progresivnímu zdanění příjmů, zvýšení stropů pojistného, či ke zrušení některých nedávno zavedených daňových úlev. Jen tak můžeme najít desítky miliard korun, které nepostihnou těžce sociálně zranitelné skupiny obyvatelstva – ostatní změny se jich dotknou citelněji, zejména škrty, s nimiž současná vláda přichází.

● Občas je v debatách slyšet, že čeští důchodci se mají dobře a krize

se jich vlastně nedotkne, protože mají zaručené příjmy a inflace je nízká... Jak to vidíte Vy?

Bohužel, krize se dotýká prakticky všech skupin obyvatelstva, nejvíce těch, které jsou postiženy ztrátou zaměstnání, popř. jsou odkázány jen na sociální dávky. Těžce se dnes žije rodinám s dětmi, absolventům škol, kteří nemohou nalézt zaměstnání a nemohou se spolehnout na pomoc rodičů, i řadě důchodců, zejména těm, pro které je důchod jediným zdrojem příjmu nebo kteří žijí osaměle.

● Současná vláda a pravice odmítají valorizaci v tomto roce s odůvodněním, že pro ni nejsou splněny příslušné podmínky. ČSSD přesto valorizaci prosazuje. Co ji k tomu vede?

To, o čem jsem hovořil v odpovědi na předchozí otázku a také skutečnost, že nůžky mezi pracovními příjmy a důchody se dlouhodobě rozevírají.

● Mám tomu rozumět i tak, že je třeba se podívat a případně změnit kritéria pro výpočet úprav starobních důchodů?

Ne, valorizační mechanismus je dobrý, vláda má k dispozici nástroje, jak důchody valorizovat, jde o vůli tento valorizační mechanismus využívat a nalézt prostředky, které umožní sociálně odůvodněnou valorizaci důchodů. My dnes navrhuje mimořádný 13. důchod ze zisků ČEZu proto, abychom nezvyšovali pravidelné mandatorní výdaje.

● Populace u nás stárne. To je fakt. Stejně jako to, že na to je třeba reagovat. Co považujete za nejdůležitější krok v rámci příprav?

Přiznat si, že to je reálná skutečnost, která má svou pozitivní stránku i své náklady. Pokrýt potřeby většího počtu starých lidí bude vytvářet novou

Zdeněk Škromach během rozhovoru se šéfredaktorem DS.

poptávku po službách pro starší lidi a na to je třeba se připravit.

● **Důchodová reforma je záležitost, ke které by se mělo dospět na bázi co nejširšího kompromisu. Zatím se k němu nedospělo. Proč?**

Protože zde existuje mnoho protichůdných zájmů. Právce klade důraz především na omezení průběžně financovaného důchodového pojištění a jeho částečnou privatizaci vyvedením části pojistného do soukromých penzijních fondů, na nichž se bude žít finanční sektor. My bychom chtěli výhody státního důchodového pojištění a soukromých penzijních systémů spojit, aniž bychom veřejné důchody ohrozili.

● **Často u nás slyšíme slovo populismus. Pro mnohé je synonymem kladné reakce na požadavky veřejnosti. Politika by se prý měla řídit zcela jinými premisami a v zájmu občanů konat bez ohledu na to, co žádají. Jak to vidíte Vy? A je něco, co považujete za populismus Vy?**

Jde o sliby, o nichž Ti, kteří je hlásají, již v té chvíli vědí, že je nesplnitelné, ale že se hodí pro získání hlasů. To je nefér vůči lidem. Věřím, že voliči si v uplynulém období zapamatovali, kdo jim co sliboval...

● **Jedním z velkých problémů seniorů hlavně ve velkých městech je finančně dostupné bydlení. Tady všechny významnější strany kromě TOP 09, hovoří o potřebě podpory sociálního bydlení. Jedna věc jsou ale obecná slova a druhou činy. A důchodci**

by rádi viděli hlavně ty okamžité činy, které pomohou řešit často svízelnou situaci. Co v tomto směru chce dělat ČSSD?

Sociální bydlení je součástí našeho volebního programu, pokusíme se ho pro-

sadit, pokud získáme dostatek hlasů pro vytvoření levicové vlády. Počítáme i s různými formami družstevního bydlení pro seniory podporovaného státem. Právce o tom nechce slyšet, věří a slibuje, že dostupné byty zajistí všem deregulovaný trh, který ceny nájmu sníží.

● **Pokud jde o deregulace, dnes už nastávají i situace, že obce jsou razantnější než soukromí vlastníci, kteří si chtějí udržet dobré nájemníky a zohledňují jejich možnosti. Obcím jako by to bylo jedno, protože neobsazený byt nikoho konkrétně nepálí... Paradoxně se tak dostáváme do situace, že nájem ve vybydlených vysmívaných „králíkárnách“ je vyšší než měsíční hypotéka na nový byt. Lze s tím něco dělat? Třeba změnit část obecních bytů na sociální, i kdyby jen dočasně?**

Chování obcí mohou nejlépe ovlivnit voliči ve volbách do obecních zastupitelstev. My se budeme snažit deregulaci nájemného zpomalit. A připravujeme zákon o nájemném, který by měl umožnit určitou regulaci nájemného bez ohledu na formu vlastnictví.

● **Reakcí na stárnutí populace za vlády ČSSD bylo ustavení Rady seniorů při vládě. V poslední době o ní není moc slyšet. Co by podle Vás mělo být jejím hlavním úkolem v dnešní době?**

Rada seniorů pracuje, ale její funkce je poradní a iniciativní a tak záleží na vládě, jak ji využije. Pravicová vláda ty poradní orgány, které nezrušila, používala spíš na oko, v zájmu prezentace svého zájmu o dialog s veřejností, ale realizovala spíše své zájmy.

● **1.10. je Mezinárodní den seniorů. Co byste při této příležitosti vzkázal těm českým?**

Aby se nenechali odradit dnešní situací a byli i nadále aktivní jak v zájmu o politické dění, tak ve svém každodenním životě.

**Za rozhovor poděkoval
František
VONDERKA,
foto
Zdeněk
HŘEBEJK**

KDYŽ DOMÁCÍ TERORIZUJE

JUDr. Zdeňka
VEJVALKOVÁ

právní poradna DS

Tentokrát se budeme zabývat možnostmi ochrany při porušování práv nájemců ze strany pronajímatele. Jde o případy, kdy se pronajímatel bez právního důvodu pokouší přesvědčit nájemce, aby se „dobrovolně“ odstěhoval. Nejprve začne vyhrožovat verbálně, že nájemníkovi „zatopí“, poté v zimě netopí! Pokud se nájemník dále „vzpouzí“, „odstříhne“ ho od elektřiny, zastaví mu přívod studené i teplé vody nebo mu různými „vychytávkami“ brání ve vstupu do domu či bytu.

Náš právní řád na takové „vynálezce“ má svůj metr. Bohužel nájemník - často velmi zdeptaný, žijící několik měsíců ve stresu s pocitem bezmoci a zoufalství, kde vlastně skončí, často neví, kam se obrátit. Navíc někdy ani úředníci neznají nebo nechtějí plnit své povinnosti, zvláště pokud jde o pronajímatele mocného nebo agresivního. V zájmu zachování vlastní pohody pak mají snahu nájemce odbít. Proto je prospěšné vědět, co v takové situaci dělat. Bránit se můžeme za využití § 5 občanského zákoníku (OZ). Základním předpokladem, aby byl poškozený úspěšný, je, aby reagoval včas, tj. bezodkladně, dokud je skutečně jasné, že existoval pokojný stav a že došlo k svévolnému zásahu do tohoto stavu (pokud by došlo k odbornému

zásahu z důvodu havarijního stavu např. elektřiny - což by muselo být prokázáno znaleckým posudkem - nešlo by o zásah do pokojného stavu). Proč musíme jednat co nejdříve? Proto, aby nový stav netrval dlouhou dobu a nestal se stavem pokojným. Právní ochrana je poskytována právě tomuto pokojnému stavu. Je tedy nezbytné pokud možno ihned podat návrh příslušnému pověřenému obecnímu úřadu. Pokud by se návrh týkal např. stavby domu nebo plotu bez povolení, je třeba se obrátit na stavební úřad. Poškozený se zásahu do pokojného stavu může bránit současně jak u příslušného úřadu, tak i u soudu.

Úřad pak má možnost nařídit obnovení předešlého stavu nebo takové jednání zakázat. Má také v rukou prostředky k vymáhání svého rozhodnutí např. ukládáním pokut, které mají sloužit k tomu, aby toho, kdo jednal protiprávně, donutil věc napravit. Při svévolném vypnutí elektrické energie může úřad zajistit náhradní výkon - zajistí odborné znovupřipojení na náklady toho, kdo tento zásah provedl.

Stavební úřad může donutit pronajímatele, který např. tvrdí, že přívod vody je nefunkční apod., aby okamžitě zajistil opravu, provedl udržovací práce nebo jiné nezbytné úpravy, aby zařízení bylo funkční. Pokud by hrozilo šíření infekčních chorob nebo

jejich vznik, má k tomu co říci též Krajská hygienická stanice (např. při odpojení vody). Rovněž Státní energetická inspekce (SEI) by měla na váš podnět provést kontrolu dodržování zákona č. 458/2000 Sb., energetický zákon. Pokud pronajímatel provede odpojení sám, lze předpokládat, že tento zákon porušil. SEI může za takové jednání uložit značně vysokou sankci, a to až do výše sto tisíc korun. Taktéž Vodárny by měly co říci k zásahům do jejich vodovodní sítě.

Pronajímatel se svým jednáním popsaným výše může dopustit trestného činu. Je tedy možné podat na něho trestní oznámení. Policie ČR pak provede šetření a zjistí, zda jeho jednání nenaplnňuje některou ze skutkových podstat trestného činu uvedeného v trestním zákoníku (TZ). Například by mohlo jít o trestný čin Neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru ve smyslu § 249 a) odst. 2 TZ. Pokud se prokáže, že se někdo tohoto trestného činu dopustil, může ho soud odsoudit až k 2 rokům odnětí svobody nebo mu udělit peněžitý trest či další sankci zde uvedenou. V případě vyhrožování, urážení apod. taktéž doporučuji obrátit se na orgány činné v trestním řízení. Vždy je pak třeba mít na paměti, že pouhé tvrzení nestačí a že se můžete dostat do důkazní nouze. Proto je třeba mít k dispozici nevyvratitelné důkazy, např. svědecké výpovědi.

Možností ochrany je tedy více a lze je využít současně.

Právní poradnu DS vede
JUDr. Zdeňka VEJVALKOVÁ

POZVÁNKA NA PRODEJNÍ A KONTRAKTAČNÍ VÝSTAVY

Chcete zdravě žít, navíc výhodně nakoupit jak zdravou výživu, tak i dárky pro své blízké?

Navštivte naši akci. Připravili jsme pro Vás čtyři výstavy pod jednou střechou.

NOVĚ

25. – 28. 11. 2009

SOKOL PRAHA KRÁLOVSKÉ VINOHRADY

Praha 2 - Vinohrady, Polská 2400/1, (Riegrovy sady), denně 10:00 – 19:00 hod.

ZLATÉ ČESKÉ RUCE

17. výstava

Čeští výrobci a jejich výrobky za podpory Nadačního fondu
ČESKÝ VÝROBEK

ECOLIFE

31. výstava s podtitulem:
ZDRAVÁ PŘÍRODA-ZDRAVÁ
VÝŽIVA-ZDRAVÝ ŽIVOT

Výrobky a činnosti zdravého životního stylu

VŠE PRO ŽENU

24. výstava

Vše, co ženu zajímá

VÁNOČNÍ DÁRKY

14. výstava

Vše, co udělá radost jako vhodný
vánoční dárek

DOPROVODNÝ PROGRAM denně a zdarma:

DNY KRÁSY s Ivanou Christovou

Dny plné beauty relaxu
s profesionálními
kosmetickými
poradkyněmi
a vizážistkami

Výstava výtvarníků:

Václav J. ANDRLE, Ivana Stonjeková
- mandaly, aj.

Ezoterické přednášky po celou dobu výstavy.

Poradenství pro tělo i duši, setkání s léčiteli,
osobní konzultace a pod.

PŘEKVAPENÍ PRO ČTENÁŘE

DOBA
seniorů

**SENIORŮ 50% sleva ke
vstupence a 1 vstupenka
zdarma do plaveckého
bazénu.**

Na výstavě budou mít již
tradičně svůj stánek i **Doba
seniorů a Rada seniorů ČR.**
Nezapomeňte nás navštívit!

ZAHRADA VÁBÍ I V ŘÍJNU

Podzim je tu a zahradu rozzářil svými barvami. Přes chladnější počasí se můžeme těšit krásou zbarveného listí a nostalgickou náladou podzimní krajiny. V našich zahradách se příroda pozvolna sklidňuje a pomalu se začíná připravovat na období zimního odpočinku, zatímco nám nezbyvá, než začít s poslední letošní sklizní a hodnocením právě končící sezóny a samozřejmě také s řádným úklidem a zazimováním.

OVOCNÁ ZAHRADE

Říjen je v ovocné zahradě především měsícem sklizně švestek a zimních odrůd jablek a hrušek. Pro sklizeň je nejvhodnější zvolit slunečný a suchý den, neboť ovoce by se do sklepa v žádném případě nemělo ukládat vlhké. Kvalitní a nepoškozené plody můžeme skladovat v bedýnkách či přepravkách (maximálně ve dvou vrstvách) v chladných a suchých podmínkách. Ostatní plody spotřebujeme co nejdříve.

Kromě toho je ale říjen také obdobím výsadby. Vysazujeme angrešt, rybíz a samozřejmě i ovocné stromy. Ty lépe zakoření, když je před výsad-

bou namočíme na jeden nebo dva dny do vody. Do jam, které máme připravené již od září, nejprve zatlučeme kůly, které by měly končit pod prvními větvemi. Kůly, které by měly být ke stromkům přivázané, by

NEZAPOMEŇTE:

- naposledy posekat trávník
- založit živý plot z otužilých listnáčů
- vysadit růže a listnaté dřeviny
- odstranit odkvetlé letničky ze záhonů
- připravit zahradní jezírko na zimu

je měly chránit především před poškozením. Nemáme-li zahradu oplozenou, obalíme kmínky stromů pleťtem, abychom je tím ochránili proti okusu divokou zvěří. V říjnu bychom měli ale také zvážit vykácení starých a nemocných stromů. Jestliže se nám nepodaří vysadit ovocné stromky před příchodem prvních mrazů, lze je do jara založit do nezmrzlé zeminy. I po založení je však potřeba důkladná zalivka.

Zavlažujeme záhony s jahodníky. Záhony okopeme, k rostlinkám jahodníku přihneme zeminu a chráníme je netkanou textilií proti mrazům. Odstraňujeme borku z kmenů a větvi

POMOC Z PŘÍRODY

YZOP LÉKAŘSKÝ

Hyssopus officinalis

Yzop lékařský je rostlina z čeledi hluchavkovitých. Rodové jméno „Hyssopus“ pochází z řeckého hys - vepř a ops - tvář, pro podobnost květní koruny s prasečím rypákem. Také je možné, že pochází z hebrejského ezob - posvátná bylina. Yzop používali pro náboženské účely jak Hebrejci, tak i Řekové, kteří svázanými bylinami zametali a očišťovali chrámy. Zaslouhou řádu benediktýnů se u nás dostal do klášterních zahrad

a odtud do venkovských zahrádek a našel rychlé uplatnění jako koření i jako léčivá rostlina při prsních a žaludečních onemocněních. Obsahuje silici s hlavní účinnou látkou pinokamfenem a řadu dalších léčivých látek. Působí proti pocení a podporuje trávení, dobře působí proti kašli. Užívá se vnitřně jako nálev při zánětu dýchacích cest, kašli, astmatu, nadýmání, nechutenství a střevním kataru. Zevně lze yzop použít jako dezinfekční prostředek do koupelí nebo i jako kloktadlo při zánětu hrtanu a mandlí. Působí jako mírné tonikum, stimuluje organismus, čehož lze výhodně využít zejména při léčbě starších osob. Za studena podávaný zabírá pocení (hlavně nočnímu a klimakterickému).

Podává se nejčastěji ve formě nálevu nebo odvaru (2 čajové lžičky drogy se ve 1/4 l vody přivedou k varu a nechají se 5 minut louhovat, pije se 2x denně) nebo se užívá zevně ve formě

kloktadla např. při zánětu hrtanu či mandlí, yzopový sirup se osvědčil při zahlenění a na podporu vykašlávání.

Yzopové víno údajně působí jako afrodiziakum (75 g drogy se 8 dní louhuje v 1 l bílého vína, pije se pak večer před spaním po 125 ml a před po hlavním stykem se rychle vypije 1/4 l tohoto vína). Pro svou sladkou a kafr připomínající vůni a nahořklou chuť je v kuchyni používán do zeleninových polévek, salátů, omáček, ale i do masa včetně divočiny. Sklízí se v červenci a srpnu na počátku kvetení bez dolní dřevnaté části.

Protože se bohužel pomalu a jistě blíží doba podzimních plískanic a tím nachlazení a kašle, přinášíme dnes několik dalších osvědčených domácích receptů na tyto nemohy.

Recept proti kašli L. P. 1450

Yzop, skořice, šalvěj, anýz a lékořice (nemáte-li lékořici, přidejte kus pendreku). Směs je třeba podle herbáře z roku 1450 vařit ve vodě a pít teplé ráno a večer.

Čaj pro zlepšení odkašlávání

K namíchání čajové směsi budeme potřebovat 2 díly natě tymiánu nebo mateřídoušky, 1 díl listu jitrocele, 1 díl semene anýzu nebo fenyklu. A jak potom na to? Dvě lžičky směsi zalijeme 0,5l teplé vody a necháme přes noc macerovat. Ráno uvedeme do varu, odstavíme a necháme 10-15 minut louhovat. Poté scedíme a čaj užíváme po lžičkách během celého dne. Čaj má jak dezinfekční, tak sekret uvolňovací účinky.

Mrkvový sirup proti kašli

Asi 0,5l čerstvé mrkvové šťávy smícháme v hrnci

se čtyřmi lžícemi medu. Na velmi mírném ohni směs pomalu zahříváme (nevaríme!), čímž odpařujeme vodu do té doby, než tekutina získá konzistenci sirupu. Sirup pak přelijeme do uzavíratelné lahvičky a uskladníme v lednici. Užíváme po čajové lžičce 5x denně až do vyléčení. Tento sirup je vhodný i pro děti a funguje též jako prevence kašle a nemoci průdušek. Kombinace medu a mrkvové šťávy, bohaté na beta-karoten funguje v našem těle jako stimulant obranyschopnosti, a zároveň podporuje a urychluje regeneraci sliznic dýchacích cest.

Cibulový čaj proti kašli

Cibuli ve slupce omyjeme, rozkrojíme dárce do 1/4 l vody vařit se špetkou majoránky do změknutí. Přecedíme, osladíme medem! a přidáme šťávu z citronu.

Orientální medový nápoj

K přípravě potřebujeme: 10 hřebíčků, 5 kuliček černého pepře, lžičku strouhaného zázvoru, lžičku mleté skořice, lžici maty, lžici medu, citrónovou šťávu. Hřebíček, pepř, zázvor a skořici zalijeme 0,5l vody, uvedeme do varu a 5 minut povaříme. Poté odstavíme z plotny, ihned přidáme lžici máty, zamícháme, přiklopíme a necháme 10 minut louhovat. Pak scedíme, přidáme med a podle chuti šťávu z citronu. Tento silný a účinný nápoj pijeme tak teplý, jak sneseme. Okamžitě nás zahřeje a rozproudí nám krev. Stejně tak prokrvuje a zahřívá i naše sliznice, čímž pomáhá uvolňování sekretu jak v nosních dutinách, tak v plicích a průduškách. Má také dezinfekční účinky, pomáhá spouštět pocení a je výborný i jako zimní čaj při prochlazení.

starších stromů a pálíme ji. Oškrabané kmeny ošetříme vápenným mlékem.

ZELENINOVÁ ZAHRADA

Během října sklízíme červenou řepu, květák, zelí a mrkev. Pravidlo zní, že zeleninu bychom měli nechat nejprve oschnout a teprve poté uschovat. Květák i zelí vyřezáváme pokud možno v ranních hodinách a ukládáme je pak očištěné od hlíny do sklepa. Zelí lze případně nakrouhat a připravit k nakládání. Jakmile zjistíme, že nať mrkve začíná uvadat, je čas pro sklizeň. Mrkev řádně prosušíme a zasunutou do suchého písku ji ukládáme ve sklepě. U červené řepy je třeba uříznout listy krátce nad bulvou, dobře ji osušit a v menším množství uskladnit do chladnějšího sklepa. Po sklizni všechny prázdné zeleninové záhony zryjeme, abychom je připravili pro příští sezónu. Promoklou půdu je třeba zlehčit rašelinným substrátem, humóznějším kompostem nebo pískem. Zarýváme chlěvský hnůj, ale ne tam, kde se chystáme pěstovat hlíznaté a cibulnaté rostliny.

Vedle sklizně běžné zeleniny vysazujeme ozimé druhy česneku a hlávkového salátu, který je třeba vysazovat do zhruba 10 cm hlubokých brázd, aby byl chráněn před mrazivým zimním větrem. Dále vyséváme kořenovou petržel a černý kořen, které nám vzejdou časně zjara.

Nedovyvinuté rostliny hlávkové kapusty a hlávkového salátu můžeme nechat dorůst na záhonech, ale chráníme je proti mrazům netkanou textilií. Starý kompost připravíme pro použití na novou zahradní sezónu.

OKRASNÁ ZAHRADA

V říjnu zahradu zdobí především chryzantémy. Dále nás pak na zahradě

Koncem října nastává i období klácení ořechů

DOBŘÉ RADY NAD ZLATO

Trávník

V říjnu posekáme trávník ještě asi dvakrát a udržujeme jej především bez spadaneho listí a hniječného ovoce. Mech v trávě je indikátorem nedostatku živin, proto jej musíme odstranit vyhrabáním nebo prostředkem na hubení mechu. Pak trávník přihnojíme hnojivem bohatým na dusík.

Kompost

Organický odpad ze zahrady nejlépe využijeme kompostováním, kterým dodáme rostlinám zpět cenné živiny. Podzimní odpad, který nevyužijeme k pokrytí půdy, nashromáždíme na kompostovou hromadu. Kompost zakládáme na živé půdě, aby k němu měly přístup dešťovky i bakterie. Do spodní vrstvy ukládáme hrubší materiál, jako stonky trvalek, chrástí a podobně. Na něj rozvrstvíme posekanou trávu nebo listí. Pak opět hrubší materiál. Na každou vrstvu rozhodíme dusíkaté vápno a trochu zralého kompostu, nebo zeminy. Nakonec kompostovanou hromadu zakryjeme děrovanou černou fólií, která pevně přilehne a zajistí rovnoměrné vyžrání.

Skalka

Dominantou zahrady může být skalka, pro jejíž založení je také právě nyní vhodná doba. Slunečné a svažité místo, kde budeme skalku vytvářet, by mělo mít v popředí udržovaný trávník a pozadí partie by měly uzavírat keře, zejména jehličnany. Při budování skalky dbáme na to, aby tvořila přirozenou součást zahrady, čehož můžeme dosáhnout použitím horniny, která se v místě běžně vyskytuje.

potěší begonie, krásnoplodky a zajímavé plody mochně. Je příhodná doba pro výsadbu listnatých i jehličnatých okrasných dřevin a správný čas k zasazení listnatého živého plotu. Při vysazování udržujeme určitou vzdálenost mezi jednotlivými sazenicemi, které poté zkracujeme. Jehličnaté živé ploty bychom měli vysazovat až na jaře. Z půdy je třeba vykopat cibule a hlízy některých okrasných rostlin, jako jsou například begonie, mečíky, sprekelie, dosny nebo ty-

gřice. Před tím, než cibulky a hlízy uložíme, necháme je oschnout a očištíme.

V říjnu už teploty začínají klesat pod nulu, proto bychom měli schovat choulostivé druhy rostlin (zvláště ty exotické) domů do tepla. Důkladně zavlažujeme stálezelené dřeviny, aby v pořádku přečkaly zimní období. Okrasným stromům odstraníme nemocné, zlomené a suché větve.

Připravuje Zdeněk LESÁK

Představí se veřejnosti

V České republice se podobná akce koná vůbec poprvé. Vyhlásili ji společně Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Od 5. do 11. října tak proběhne Týden sociálních služeb, které u nás poskytuje přes dva tisíce organizací s více než padesáti tisíci

zaměstnanci, se otevřou vybraná pracoviště sociálních služeb na různých místech České republiky pro veřejnost a lidé se budou moci osobně seznámit s tím, co nabízejí.

Na vlastní oči se budou moci přesvědčit o kvalitě nabízených sociálních služeb a zblízka budou konfrontováni s faktem, že se tato velmi citlivá oblast dotýká každého z nás a že sociální služby pomáhají statisícům obyvatel zachovávat lidskou důstojnost a soběstačnost.

Den otevřených dveří pro veřejnost se uskuteční ve středu 7. října a podílet se na něm bude kolem tří set poskytovatelů sociálních služeb.

Zájemci tak budou moci navštívit například Domov pro seniory ve Vychodilově ulici v Brně, tábořské G-centrum či Domov pro seniory Slunečnice v Ostravě – Porubě, Charitní domov Moravec, Domov Hortenzie ve Frenštátu pod Radhoštěm, Hospic na Svatém Kopečku v Olomouci, Občanské sdružení "Pomoc bližnímu" senior klub v Lounech, Sociální služby Šternberk, Pečovatelskou službu Vyškov, Domov Domino v Zavidově, Agenturu domácí péče LADARA v Karlových Varech, Českou provinční kongregaci Dcer Božské Lásky v Opavě, Klub KHAMORO v Jablonci nad Nisou, Pečovatelskou službu Přeštice, Integrovaný centrum Klubíčko Beroun, Chráněné bydlení pro

seniory Litoměřice, Domov klidného stáří v Žinkovech, Centrum sociálních služeb Znojmo, Domov důchodců Náchod, Pražskou organizaci vozíčkářů, Sociální služby pro seniory Olomouc, Městský domov důchodců Kolín, Domov důchodců v Humpolci, Senior-

centrum Slavkov, Domov Příbor, Domov důchodců Pavlovice u Přerova, Asociaci poskytovatelů sociálních služeb ČR a mnoho dalších poskytovatelů. Jejich plný výčet je v DS z prostorových i časových důvodů nemožný, stále přibývají i další pracoviště, aktuální informace o počtu účastníků (včetně toho, kdy budou mít přesně otevřeno) najdete na <http://www.tyden-socialnich-sluzeb.cz/celostatni-den-otevrenych-dveri/>.

Podle vedoucí pečovatelské služby a denního stacionáře G-centrum v Táboře Renaty Kainráthové mívá laická veřejnost o sociálních službách často zkreslené představy a panuje zde mnoho mýtů a předsudků. Tábořská společnost proto vítá možnost zapojit se do Týdne sociálních služeb, představit se veřejnosti a ukázat, jaké sociální služby poskytuje. Renata Kainráthová uvádí: „Nejedná se jen o naši chloubu – domov pro seniory, ale i o služby, které nejsou příliš známé, jako je denní stacionář nebo pobytová odlehčovací služba. Chceme tak ukázat, že problematika stáří, nebo zdravotního postižení má více řešení, než jen umístění v pobytovém zařízení. Je naším velkým přáním, aby zejména návštěva v azylovém domě pro ženy a matky s dětmi pomohla změnit názor veřejnosti na tuto službu a její uživatele.“

Ředitel brněnského Domova pro seniory Vychodilova Petr Němec považuje akci za jednu z prvních, a to velmi vítaných, vlastovek: „Doufám, že celorepublikový Týden sociálních služeb přinese pozitivní ohlas, který si sociální oblast zaslouží. Jsem přesvědčen, že úspěch akce založí dlouholetou tradici a podnítl i další kroky ke společné prezentaci úrovně a kvality sociálních služeb v naší zemi.“

Týden sociálních služeb oceňuje i Radek Baran, ředitel Domova pro seniory Slunečnice v Ostravě – Porubě. Uspořádat podobnou akci považuje za dobrý nápad, protože si podle

DOBA
seniorů

OBJEDNÁVKOVÝ KUPON

Roční předplatné **108 Kč** / Cena za kus jen **9 Kč**

Objednávající ☐

Předplatné formou dárku ☐

Složenko odeslat na adresu odesílatele objednávky

jméno: _____

příjmení: _____

ulice: _____

číslo popisné: _____

město: _____

PSČ: _____

telefon: _____

e-mail: _____

DOBU SENIORŮ objednávám od čísla (včetně) _____

ZPŮSOB PLATBY

☐ složenkou

☐ SIPO: spojení č. _____

☐ fakturou IČO/DIČ _____

☐ bank. přev. č. účtu: _____

PODPIS: _____

Objednávkový kupon vystřihněte nebo okopírujte a zašlete na adresu A.L.L. production s.r.o., Box. 32, 111 21 Praha 1. Pokud budete posílat v obálce, připište pod adresu příjemce heslo „Předplatné Doby seniorů“. Obratem dostanete složenko, kterou předplatné uhradíte. Můžete využít i bankovního převodu – peníze v takovém případě odešlete na konto, které je uvedeno na složence a jako Váš variabilní symbol (VS) uveďte ten, který rovněž najdete na složence. Pokud objednáte předplatné úplně poprvé a neznáte číslo konta ani VS a chcete platit bezhotovostním převodem, zavolejte do zákaznického centra A.L.L. production s.r.o., kde Vám potřebné údaje rádi sdělí. Dotázat se můžete i prostřednictvím e-mailu: dobaseniuru@predplatne.cz. Nezapomeňte, že předplatným DS můžete udělat radost i svým blízkým a přátelům!

něj v dnešní době mnozí lidé začínají uvědomovat, jak je důležité mít dobře zajištěné kvalitní sociální služby. Doslova k tomu řekl: „Jde o možnost seznámit se s problematikou, která trápí tuto oblast. Možnost přesvědčit se na vlastní oči formou dne otevřených dveří, jaké se kde podávají služby. A já věřím, že jsou pro každého zájemce o sociální službu otevřeny vždy. Veřejnost stále potřebuje informace a jak víme, když člověk nepotřebuje pomoc, tak se ani nezajímá, a tím ani neví, jak pomoci svým blízkým.“

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR Ing. Jiří Horecký k nadcházející akci řekl: „Sociální služby v České republice prošly v uplynulých letech celou řadou významných změn. Ať již to byly změny legislativní, kvalitativní, kapacitní či změny v systému jejich financování. V uplynulých letech jsme byli svědky nárůstu jak organizací poskytujících sociální služby, tak jednotlivých typů služeb a jejich dostupnosti.“

Přes všechny tyto pozitivní trendy jsou širokou veřejností sociální služby a jejich po-

skytovatelé nedostatečně oceňováni, práce v sociálních službách není vnímána jako prestižní povolání či obor a lidé, kteří v sociálních službách pracují, patří mezi nejhůře odměňované skupiny obyvatel v České republice.

V myslích ještě relativně velkého množství lidí při termínu sociální služby vyvstane na mysl ústavní péče, mnohobůžkové pokoje, dovoz obědů, apod.“

Smysl týdne podle Ing. Horeckého?

„Chceme jako poskytovatelé sociálních služeb ČR ukázat veřejnosti, že varianty, kvalita a úroveň sociálních služeb této země zaznamenaly od 90tých let minulého století znatelné změny. Chceme upozornit širokou českou veřejnost na důležitost a nepostradatelnost sociálních služeb v každém moderním a vyspělém státě, tedy i České republice. Chceme upozornit, že s očekávanými demografickými trendy bude úloha sociálních služeb ještě důležitější a že by se tyto výzvy neměly podceňovat.“

Obdobný názor má i ministr práce a sociálních věcí ČR Petr Šimerka, který k významu Týdne sociálních služeb uvedl: „Kultura národa se pozná podle toho, jak se chová ke svým znevýhodněným, tak se

dá vyjádřit postoj ministerstva práce a sociálních věcí k sociálním službám, i můj osobní. Proto jsem velmi rád, že resort, který v současné době řídím, spolu s Asociací poskytovatelů sociálních služeb České republiky pořádá Týden sociálních služeb.“

Během této dosud unikátní akce se kromě Dne otevřených dveří uskuteční také 1. Výroční kongres poskytovatelů sociálních služeb. Bude se konat 8. a 9. října 2009 v Táboře, účast mimo jiné přislíbili ministr práce a sociálních věcí Petr Šimerka, ministryně zdravotnictví Dana Jurásková, veřejný ochránce práv Otakar Motejl a další zástupci státní správy, samosprávy a samotných poskytovatelů.

(podle materiálů MPSV red)

knižní okénko DS

NOVINKY

10 NEJPRODÁVANĚJŠÍCH

1. (-) Stieg Larsson: Dívka, která si hrála s ohněm, 389,-
2. (1.) Tomáš Sedláček: Ekonomie dobra a zla, 299,-
3. (-) Halina Pawłowska: Když sob se ženou snídá, 259,-
4. (-) Stieg Larsson: Muži, kteří nenávidí ženy, 349,-
5. (2.) Dick a Felix Francisci: Talár a dres, 249,-
6. (9.) Rhonda Byrneová: Tajemství, 299,-
7. (3.) Stephenie Meyerová: Stmívání, 349,-
8. (-) Stephenie Meyerová: Hostitel, 499,-
9. (-) Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ, 199,-
10. (-) Lenka Lanczová: Manželky, milenky, zoufalky, 259,-

Tuto rubriku vydáváme ve spolupráci s knižnictvím Kanzelsberger.

ZACHRÁNÍ NÁS ŠAMANI?

Tváří v tvář celosvětovým krizím se nositelé tradiční moudrosti, léčitelé a šamani poprvé v dějinách rozhodli otevřít své vědění západní civilizaci. Geseko von Lüpke se k sedmácti z nich vypravil a pořídil s nimi rozhovory. Jeho kniha Poselství šamanů si klade za cíl předat obyvatelům západního světa téměř zapomenuté, ale vysoce aktuální moudrosti nezbytné pro náš další život a přežití. Kniha vydala nakladatelství Práh a pořídíte ji za 299 Kč.

HALINA CESTUJE

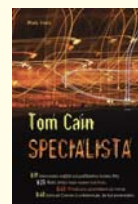
Halina Pawłowska napsala už druhý díl svého světového průvodce. Originální bedekr se jmenuje Když sob se ženou snídá a není to typický cestopis. Autorka zde formou deníku shromáždila svoje postřehy, povídky i zásady, které si psala na cestách. To vše prošíkovala dobrými zahraničními recepty na

lahůdky, které si v cizině doprávala. Čtivého průvodce korpuulentní autorky vydalo Motto a můžete jej mít za 259 Kč.

SPECIALISTA NA VRAŽDY V OHROŽENÍ

Samuel Carver je dobrák, který dělá zlé věci špatným lidem. Bývalý příslušník elitních jednotek, nyní nájemný zabiják a hlavní zbraň vlivné skupiny, která si říká „Konsorcium“, je jednoho dne povolán do akce, při níž má zlikvidovat vysoce postaveného teroristu. Má za úkol zorganizovat dopravní nehodu v pařížském podjezdu, při níž jakoby náhodou přijde domnělý terorista o život. Jenže něco na celé věci nesedí. Když Carver zjistí skutečnou identitu svého cíle a poté i identitu jeho ženského doprovodu, dojde mu, že i jeho život je v ohrožení. Specialista mísí nejlepší prvky thrilleru ve stylu Roberta Ludluma (trilogie o Bournovi) a Lee Childa (Únos, Výstřel atd.), autorem knihy je Tom Cain, vydala ji Mladá fronta a stojí 349 Kč.

BÁJNÉ ZLATO INKŮ V PRAZE

Byla to mohutná a na svou dobu vyspělá říše. V dobách největšího rozmachu se táhla od dnešní jižní Kolumbie až po střední Chile a od Tichého oceánu až po amazonskou džungli. Inkové se sice hlavně věnovali zemědělství, ale měli překvapivé znalosti v medicíně (prováděli např. trepanace lebky), stavebnictví a dalších oborech. Velmi rozvinuté bylo zpracování textilu a umělecká řemesla. Zpracovávali vedle bronzu i vzácné kovy, zlaté šperky směli nosit jen vyvolení. Ti se také věnovali různým vědám. Inkové stavěli pevnosti, chrámy, silnice, akvadukty. Zaznamenávali číslíce pomocí uzlů a dokázali vypočítat pohyb vesmírných těles, zabývali se mystikou, přinášeli svým bohům zvířecí i lidské oběti. Vládli velké říši a přitom neznali kolo, vozy a ani tažná zvířata jako osly a koně.

S rozsáhlým územím, které Inkové ovládali, se pojilo i vlastnictví nesmírného množství zlata. A právě to se Inkům stalo osudným. Pro Inky bylo zlato symbolem slunce, krásy a darem bohů bez jakékoli materiální hodnoty. Pro španělské dobyvatele znamenalo zlato naopak jen bohatství. Ve jménu zlata byla zničena mocná Incká říše, ve jménu zlata byla prolévána krev Evropanů i Indiánů, ve jménu zlata dobyvatelé zrazovali a ničili.

Pád nastal v dubnu 1532. Tehdy u peruánského pobřeží přistál španělský conquistador Francisco Pizarro a sledován zvědy Inků pokračoval do vnitrozemí. Pizarro vnikl do říše, která prožívala válku mezi syny zemřelého vládce Huayna Cápace, Atahualpou a Huáscarem. Předchozí rychlá expanze Inků, jimi nastolený despotický režim a deportace vyvolávaly v porobených kmenech nespokojenost, která vedla k nestabilitě a povstáním, jež Pizarro systematicky využíval.

Atahualpa podcenil nebezpečí, které vzniklo příchodem Španělů. Dne 15. listopadu je v Cajamarce přijal k přátelským jednáním. Dostavil se na ně s 8000 ozbrojenci a při vědomí své obrovské převahy souhlasil s Pizarrovým přáním, aby před jednáním všichni složili zbraně. Stalo se a Pizarro s půldruhou stovkou kumpánů využil situace: Atahualpu 16. listopadu vlákal do léčky a zajal. Současně jeho vojáci na náměstí v Cajamarce masakrovali bezbranné Indiány, kteří

DS **Vás zve na výstavu**

neměli ponětí o evropských zbraních. Inkové proti palným zbraním na střelný prach, ocelovým mečům a údajně i třem dělům se svou výbrojí, odpovídající ranné době bronzové – kožené brnění, luky, kopí a meče z palmového dřeva – neměli šanci. Dodatečný strach vzbuzovali i do té doby neznámí koně a bojovní psi.

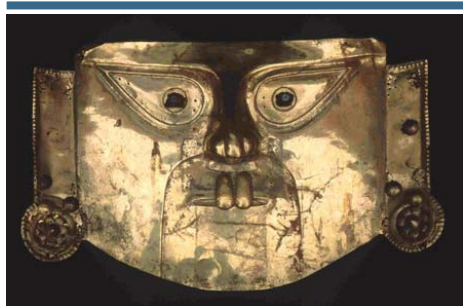
Inkové byli u Cajamarce poraženi na hlavu. Atahualpa se chtěl vykoupit zlatem a stříbrem. Přijížděly karavany lam z celé říše a dovážely do místnosti o rozloze 50 čtverečních metrů vzácné kultovní předměty celých kmenů a osad. Španělé ukořistili asi 180 000 kg zlata a 16 milionů kg stříbra. Na to, aby přetavili zlaté s stříbrné předměty Inků, potřebovali celých 34 dnů!

Krutostí se ale nevyznačovali jen Španělé. Ačkoli byl Atahualpa v jejich rukou, stále ještě měl moc a mimo jiné vydal i rozkaz k popravě svého bratra, který byl zajat v Cuzcu. Báť se totiž, že by se mohl spojit s jeho vězňem. Bestiálně nechal povraždit celou inckou aristokracii. Po smrti bratra jeho lebku používal jako nádobu na pití, aby demonstroval svoji moc. Příliš mu to nepomohlo: v inscenovaném procesu byl Španěl odsouzen k smrti a krátce na to popraven uškrcením na garrotě (původně měl být upálen, ale protože věřil ve svoji nesmrtelnost jako mumie, dosáhl změny trestu tím, že se dal pokřtít...)

Inky předtím porobené kmeny se přidávaly ke Španělům v naději, že dosáhnou svobody. Rok po vítězství u Cajamarce tak Pizarro 15. 11. 1533 vítězně vtáhl do hlavního města říše Cusca. Na trůně už seděla jeho loutka Manco Cápac II....

V Praze je od loňského listopadu možné vidět kus uchvacující historie říše Inků. Výstava „Prokletí zlata - 1000 let zlata Inků“ měla trvat do května, byla však prodloužena do 31. října. Jsou na ní nejkrásnější exponáty ze sbírek Muzea zlata v peruánské Limě. Objekty, texty, video a každý detail instalace přiblíží historii národů na úpatí And, jejich porobení španělskými dobyvateli a neblahou historii zlata. V Německu, kde byla před Prahou, se stala senzací. Obdobně je tomu u nás. Až dosud ji podle slov Kateřiny Bohadlové z pořadající agentury Výstavnická PR navštívilo téměř 80 tisíc lidí. Vrchol výstavy představuje 90 umělecky nejvýznamnějších a dosud jen velmi vzácně prezentovaných originálních zlatých předmětů z Muzea zlata. Jedinečný soubor pohárů, mís, šperků, podmanivé masky a další zlaté artefakty ohromí uměleckou fantazií a potvrdí kulturní bo-

Posmrtná maska

hatství dávných Inků. Velkoformátové fotografie ve vstupní části výstavy uvedou diváka do mytologického světa Inků. V první části výstavy si lze prostudovat informační texty a lze zde i vidět k nim odpovídající vybrané exponáty. Amfory, obětní dary, zbraně, textilní výbava a nářadí dotváří celkový obraz o myšlení a tradicích Inků. Velmi působivá je také replika legendárního čtyřmetrového obelisku El Lanzón. Pak už se před očima návštěvníků objeví vlastní vrchol výstavy. V magické temnotě září zlato ve formě fantastických předmětů a získá si každého svou jedinečnou nádherou, velikostí a uměleckým zpracováním. Speciální vitríny, orámované velkoplošnými fotografiemi, nabízejí uchvacující pohled na vládařské koruny, štíty, poháry, šperky a obřadní nože.

Zobrazení zvířat a postavy bohů jsou skutečně fascinující. Tašky na kouku a ohromné poháry na pivo přinášejí svědectví o šamanech a jejich halucinogenních obřadech. Kompletní výbava inckých knížat pro posmrtný život nechává tušit jejich obrovskou moc. Jak by ne: byli už za života považováni za bohy. A když zemřeli, do hrobek společně s nimi zaživa zazdívali i služebnictvo, aby i v jiném světě měli navyklé pohodlí.

Výstava v budově Nejvyšší purkrabství Pražského hradu (Jiřská 6/2, 119 08 Praha 1 – Pražský hrad) potrvá už jen do 31. 10. Otevřeno je denně od 10:00 do 18:00 hodin. Vstupné je 220 Kč, pro

Pomůcka na odstranění chlupů

Nádoba s dvojitým dnem

seniory nad 60 let 160. Čtenáři DS se na zlato Inků mohou díky organizátorům výstavy podívat i zdarma. Podmínkou je, že do 10. 10. správně odpoví na otázku, v kterém jihoamerickém státě se dnes nachází bývalé hlavní město říše Inků Cusco. Pro tři autory máme připraveny vždy dvě vstupenky na výstavu. Odpovědi pošlete na adresy redakce, uvedené v tiráži na str. 31.

Připravil fav,

foto: www.zlatoinku.cz

TIPY LETEM

Také na říjen připravila Pražská informační služba pestrout nabídku vlastivědných vycházek. V DS jsme z ní pro Pražany i mimopražské vybrali:

1. čt. Utajené zahrady Malé Strany. Vycházka do zahrady Domova sociálních služeb ve Vlašské ulici. Začátek ve 14.30 ve Vlašské ulici č. 25. Vstup 50 Kč.

3. so. Klášter na Zbraslavi a královské pohřebiště. S prohlídkou kostela sv. Jakuba Většího. Začátek ve 14.00 na stanici aut. č. 129, 241, 243 „Zbraslavské náměstí“ (jedou od stanice metra B „Smíchovské nádraží“). Vstup 50 Kč.

4. ne. Poutní místo Loreta. Prohlídka areálu (ambity, kostel Narození Páně, Svátá chýše, klenotnice). Omezený počet účastníků na 35 osob. Začátek ve 14.00 před vchodem na Loretánském náměstí. Vstup 50 Kč + jednotné snížené vstupné do Lorety 90 Kč.

Vyšehrad mýtický i románský. Vycházka v rámci cyklu „Prahout tisíciletou“ připomene počátky osídlení Vyšehradu i postavy z českých pověstí. Začátek ve 14.00 před Tábořskou bránou (první brána směrem od stanice metra C „Vyšehrad“). Vstup 50 Kč. (Podobná

akce také 11., 18. a 25. 10.)

10. so. Povídání o Pražském Jezulátku. Vhodné pro děti od šesti let (v doprovodu dospělé osoby). Podíváme se za Pražským Jezulátkem a do nedaleké Vrtbovské zahrady s nádherným výhledem na Prahu. Na závěr čeká děti malý vědomostní kvíz se sladkou odměnou. Začátek v 10.00 na stanici tram. č. 12, 20, 22 „Hellichova“. Vstup děti 40 Kč / dospělí 50 Kč + jednotné vstupné do Vrtbovské zahrady 35 Kč.

11. ne. Národní divadlo. Celková prohlídka vybraných prostor Národního divadla nás zavede k základním kamenům, do hlediště a hlavního foyeru. Začátek každou půlhodinu od 8.30 do 11.00 před vchodem do historické budovy. Objednané skupiny nad 15 osob mají přednost. Vstup 70 Kč. (stejná akce také 17. a 18. října)

Staroměstská radnice. Celková prohlídka (historické sály, radniční kaple, románsko-gotické podzemí, věž). V případě konání primátorské akce nelze vycházku uskutečnit. Začátek ve 14.30 před vchodem do objektu. Vstup 50 Kč + jednotné vstupné do celého objektu 50 Kč.

12. po. Bývalá budova Federálního shromáždění. Prohlídka budovy, která postupně sloužila Pražské burze, Federálnímu shromáždění ČSSR a Rádiu Svobodná Evropa. Začátek v 15.00 ve vestibulu sta-

nice metra C „Muzeum“ (u výstupu směr Vinohradská ul. - před prodejnou květin). Vstup 50 Kč + vstupné do objektu 40 Kč.

17. so. Podzimní nálada v Divoké Šárce. Procházka od přehradní nádrže Džbán podél Šáreckého potoka k Jenerálce. Začátek ve 13.30 na konečné stanici tram. č. 20, 26 „Divoká Šárka“. Vstup 50 Kč.

18. ne. Putování za starou i novou architekturou od Baby po Hanspaulku. Začátek akce v 15.00 u restaurace Na staré faře (Na Fišerce 20/17, Praha 6 - Dejvice) na stanici aut. č. 131 „U Matěje“ (jede od metra A „Hradčanská“). Vstup 50 Kč.

24. so. Letohrádek Hvězda. Celková prohlídka významné renesanční stavby ze 16. století, postavené podle návrhu Ferdinanda Tyrolského. Začátek ve 14.00 před bránou do Obory Hvězda z Libocké ulice, Praha 6 (tram č. 1, 2, 18 „Petřiny“). Vstup 50 Kč + vstupné do objektu 30/15 Kč.

25. ne. Románské domy na Starém Městě. Spojeno s návštěvou podzemí Staroměstské radnice a rotundy Nalezení sv. Kříže. Začátek ve 14.00 před Staroměstskou radnicí. Vstup 50 Kč + jednotné vstupné do podzemí radnice 20 Kč.

	INIC. SMOLJAKA	SLOVEN. SPOJKA	MĚSÍČNÍ FÁZE	BÁJNÝ PTÁK	ASPIK		UZRÁVATI	CIHLA (Z LAT)	SPZ OLO- MOUCE	ODBOŘNÍK		JINAM	BÝK	HLEDÍKY
NÁŠ KLAVÍ- RISTA						ZVRAT					SPZ OSTRÁ- VY			
MÁLEM						KORÝŠI PLATIDLO MALAJSIE					NÁŠ ŠA- CHISTA VYKO- PÁVKA			
	SLOV. JIKRA	VYTRPĚT NĚKDO (BÁS.)							SPOJE VZNIKLÉ SVAŘOVÁ- NÍM					
KANTOVY INICIÁLY			TAJENKA 2 TAJENKA 1						DRUŽSTVO				CIZOKRAJ- NÝ PLOD	SEKAT
PÁDOVÁ OTÁZKA				ANGL. DOUPĚ CVIK					SPZ RYCH- NOVA NAD KNĚŽNOU			PALÁC KULTURY (ZKR.) NÁŠ MALÍŘ		
ANGL. SKÁLA											JMÉNO HERCE SHARIFA			
ČESKÁ FILMOVÁ SPOLEČ- NOST Z R. 1912											TATÍNEK			
	TLUČEK	ŘÍMSKÁ 6 CENA (ZAST)									NEBE PŘÍPÍSEK			
ŠLEHNUTÍ											TYČE NA PŘEDKU VOZŮ			
ČÁST HLAVY				MLÁCENÍ							MZDA			
EGYPT. HORA					ŽEMLOVKA	JUDŮV SYN		ODDĚLENÍ TECHNICKÉ KONTROLY	ANGL. PLÁCAT	ŘÍMSKY 499 OSLJ HYKÁNÍ			UNIJNÍ	LACINÁ
DOJEMNÉ							HOTELOVÁ MÍSTNOST					SPZ ÚSTÍ NAD LA- BEM ZN. AKTINIA		
	BODAT	DĚLOHA (ŘÍDCE) ČESKÝ SPISOVATEL (ZDENĚK)					PRKENNÉ STROPY ZNAČKA SÝRA				ZEŠÍLENÝ ZÁPOR ŘÍMSKY 1106			
OTEC						SLOVEN. JAK POKOLENÍ				ŘÍMSKÝCH 1104 ZNAK RODU				
OTÁZKA NA MÍSTO				ANGL. UMĚNÍ SPZ NOVÉ ZÁMKY				ZAŘÍZENÍ PEKÁRNY SPZ PLZ- NĚ-MĚSTO			OSOBNÍ ZÁJMÉNO ZN. ASTATU			
ALENČIN					ORGANI- ZACE PRO OSVO- BOZENÍ PALESTINY				DRAVÁ					
NĚMECKÝ TANEC					SÍT DÁLKO- VÉHO KOSMICKÉ- HO SPOJENÍ				MLÁCENÝ					

VYHRAJTE S DS A OCUVITE!

Druhý říjnový čtvrtek každoročně patří tzv. Světovému dni zraku. Byl vyhlášen v roce 1998 s cílem poukázat na to, jak důležité je čelit případům vynutelné slepoty a pečovat o zlepšování zraku. Zrak je smysl, který umožňuje živočichům vnímat světlo, různé barvy, tvary. Pro člověka je to smysl nejdůležitější, asi 80 % všech informací vnímáme zrakem. Zrak je zaměřen především na vnímání kontrastu, proto dovoluje vidění kontur předmětů, jejich vzdálenost, a významně se podílí na orientaci v prostoru. Dobrý zrak není ale nic samozřejmého. Na naší planetě žije 37 milionů slepých lidí, z toho 90 procent v rozvojových zemích. Důvodem jsou často nedostatečná nebo špatná výživa a různá onemocnění, která mají nepříznivé dopady i na zrakové orgány.

V rámci doprovodných akcí Ke světovému dni zraku byl 17. říjen vyhlášen za Ocuvite® den prarodičů. Zejména lidé vyššího věku cítí, že jim zrak už neslouží tak dobře jako dřív. Může to

být důsledkem nedostatečného příjmu pro oči potřebných živin, které si tělo samo nedokáže vyrobit. Stárnutí zabránit nelze. Zdravá životospráva, pestrá strava a k tomu užívání doplňků stravy s vyváženým obsahem karotenoidů – luteinu a zeaxanthinu – napomáhá udržet si zdravý zrak až do pokročilého věku.

Čtenáři už to vědí: Kdo čte DS, vyhrává. V redakci víme, že senioři jsou aktivní a rádi soutěží o ceny. Tentokrát jsme pro ně připravili ve spolupráci s firmou Chauvin ankerpharm GmbH dárek v podobě druhé velké křížovky o ceny. Ve hře je 10 dárkových karet **s doplňkem stravy Ocuvite Lutein forte**. Každá z nich kromě dárků obsahuje i slosovatelný kupón. Každý kupón zaslaný do slosování vyhrává malý dárek, ty vylosované pak navíc vyhrávají hodnotné ceny. Tajenku křížovky zasílejte na známé adresy (najdete je v tiráži na str. 31) do 20. října! Přejeme hodně zábavy už při luštění!

ZÁKLADY K NOVÉ SPOLUPRÁCI

O tom, jak se dobře pobavit a udělat ještě kus záslužné práce pro obec, tedy vlastně pro sebe, mohou hovořit v útulné obci v malebném údolí Těšínských Beskyd - Dolní Lomné. Vesnice získala v regionální soutěži obcí a měst v oblasti životního prostředí dobré druhé místo. Nemálo pro to udělali i členové v roce 2008 založeném Klubu seniorů s jeho předsedou Pavlem Machníkem. Členka výboru klubu Věra Soblahovská se v průběhu nedávného zájezdu karvinských seniorů do Beskyd sešla s předsedou karvinského

MKS Jaroslavem Krátkým, aby probral možnosti vzájemné spolupráce obou klubů. Po zhodnocení v samosprávách obou klubů dojde určitě brzy i k podpisu společné dohody. I proto pan Krátký představitele seniorů z Dolní Lomné osobně pozval. Klub důchodců z Dolní Lomné vyvíjí bohatou společenskou i kulturní činnost. Zatím 11 členů se zapojilo do projektu Seniori komunikují, kde se učí práci s počítačem. Velice zdařilé jsou jejich zájezdy. Byli např. v polském Istebném, Javořince a Koňakově, hezké zážitky si přivezli i z Rájeckých Teplic či žilinského Betléma. Na krásu květů a plodů zahrad se podívali do Vězek u Kroměříže. Moc se ale líbily i místní akce jako Velikonoční výstava i jarmark. Na něm předváděla jejich členka, paní Irena Jakubková nejen malování vajec, ale byla tam i ukázka dalších tradic. Proběhla i beseda s policisty na téma prevence kriminality. Na tom, že v Dolní Lomné klub seniorů vů-

bec vznikl, má velkou zásluhu také starostka této beskydské obce, paní Renáta Pavlínová. O kolik nových členů se rozroste, rozhodnou jeho další úspěšné akce. Některé z nich už určitě budou realizovány společně s karvinskými seniory.

Text a foto: Jaroslav BŘOZA

OSLAVY V OSTRAVĚ

Den otevřených dveří pro seniory připravila k nadcházejícímu Mezinárodnímu dni seniorů ředitelka Ostravského muzea RNDr. Jiřina Kábrtová. Konat se bude v sobotu 26. září na Masarykově náměstí od 9 do 13 hodin, kdy se postupně uskuteční organizované skupinové prohlídky s odborným výkladem. Ve stejný den se od 14 hodin pod záštitou hejtmána Moravskoslezského kraje Ing. Jaroslava Palase na zámku v Ostravě-Porubě od 14 hodin uskuteční Krajský den seniorů. (red)

ZVOU NA NÁVŠTĚVU

Občanské sdružení ŽIVOT 90 pořádá u příležitosti Mezinárodního dne seniorů ve dnech 6. a 7. října 2009, vždy 10.00 -14.00 hod. Dny otevřených dveří v Domě Portus (Karolíny Světlé 18, Praha 1). Návštěvníci si budou moci prohlédnout Dům PORTUS, ve kterém sdružení a jeho služby sídlí. Uvidí mimo jiné informační středisko, Divadlo 90 U Valšů, centrum denních služeb, rehabilitační centrum, senior bazar, gastronomické služby atd. Prezentace služeb občanského sdružení ŽIVOT 90 bude probíhat v divadelním sále. Odborní pracovníci zde budou poskytovat informace k jednotlivým službám:

Služby sociální: Tísňová péče Areion, Pečovatelská služba, Senior telefon, Odlehčovací pobytové a rehabilitační centrum, Informační centrum, Poradenské činnosti. Nabídka: měření tlaku a cukru

Centrum denních služeb: kurzy, zájmová činnost, kavárnička, internetová kavárna. Nabídka: využití internetové kavárny zdarma celý den

Divadlo 90 U Valšů: Úterý 6.10. v 15.00 Benefice: Gabriela Vránová. Benefice bude v rámci Dnů otevřených dveří za snížené vstupné 50 Kč. Od 19.00 Kontrola nemocného (J. Vlasák, Z. Maryška, režie V. Venclík) Středa 7. 10.: v 16.00 Milostná tajemství (L. Skořepová, J. Mílová, režie J. Trnka a P. Mančal). (red)

HLEDÁ SE ŽELEZNÝ SENIOR

Zajímavá sportovní soutěž pro všechny seniory ve věku 70+ se chystá v Praze. Přípravuje se pro ně ojedinělý pětiboj, sestávající z kliků, shybu a výmyku na hrazdě, skoku do dálky z místa a přeskočení švihadla. Disciplína je pět, bodovat se budou jen 4, jedné z nich se závodník nemusí zúčastnit. Klání fyzicky nadále zdatných moudrých kmetů, ale jak sami píší v pozvánce „přitom bláznivých dědů s duší kluků“ bude mít v Praze svoji celosvětovou premiéru. Uskuteční se 24. října od 10 hodin v budově TJ Sokol Královské Vinohrady (Polská 1) v Praze 2. Zúčastnit se mohou všichni, komu už bylo 70 let. Soutěžit bude každý na vlastní odpovědnost, protože zná svůj zdravotní stav a ví, co si může dovolit a co ne. Proti případnému úrazu budou účastníci pojištěni ze startovného, které činí 100 korun a bude vybráno před zahájením soutěže.

Unikátního sportovního klání se zúčastní rovněž náš v současné době nejznámější fotograf Jan Saudek, který si i ve svých 74 letech pravidelným sportováním udržuje stále dobrou fyzickou kondici. Nepřijde se jen podívat a ukázat, co ještě zvládne. Do soutěže se rozhodl věnovat obraz v hodnotě 80 000 korun, který osobně předá vítězi. Průběh soutěžení o titul Železného seniora bude snímat televize, akreditovala se už také řada novinářů. Chybět samozřejmě nebude ani DS. Přihlásit do sportovní soutěže se lze do 10. října na adrese ARBA, Josef Baloun, Koněvova 239, 130 00 Praha 3. Tel.: 284 827 432 (red)

TOTO MÍSTO je určeno pro dopisy našich čtenářů. Věcné diskuse nejsou stanoveny žádné mantinely. Psát nám můžete skutečně o všem. O tom, co vás pálí, co vás naopak potěšilo či co by měli vědět a co by mohlo být prospěšné i pro jiné čtenáře. Redakce DS si pouze vyhrazuje právo, příspěvky z prostorových důvodů krátiť. Nezařadíme pouze dopisy s urážlivým a vulgárním obsahem, všechny ostatní jsou vítány. Pište nám na adresu Doba seniorů, Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3.

NA ADRESU DS

Minulý týden jsem si poprvé koupila časopis Doba seniorů u nás na poště. Nejprve mně zaujala velmi nízká cena a po přečtení i obsah. Obojí (cena i obsah) bylo výborné! V současné době časopis putuje po sousedkách a všechny ho moc chválí.

Jana KUBÁTOVÁ, Oudoleň

Děkuji za skvělý časopis, je čím dál lepší. Zjištění, že o problémy seniorů se někdo upřímně stará (většinou se o nich jen planě žvaní) je příjemné. Jsem v důchodu 10 let, časopis rozšiřuji i mezi svými přáteli, těm se také líbí. Mnoho našich starších spoluobčanů potřebuje pomoc a podporu, žijí velmi skromně v ústraní. Jejich oblečení, stravování a vybavení domácností o leccem vypovídá. Nejsou draví, mají zdravotní potíže, jsou neprůbojní. Ostatně ke skromnosti, slušnosti a pokoře jsme byli dost často přísně vedeni

a vychováni v rodině i ve škole. Bohužel cítíme, že v otráveném společenském klimatu je o starosti seniorů nepatrný zájem. Zvláště mi leží v žaludku veřejnoprávní televize, kterou si dokonce platíme! Ze směšných důchodů málokdy zbudu na drahou knihu, vstupenky na koncert či do divadla. A tak usedáme k televizi, abychom po chvíli zděšeně zírali na pořady plné ošklivosti, násilí a nevkusy... Úroveň moderátorů je děsivá, mnozí neumí souvisle promluvit, dělají gramatické chyby, vydávají různé pazvuky. Takový nápor neprofesionality a nevkusy zcela určitě negativně ovlivní vývoj mládeže. Už jsem to psala do ČT a žádala vysvětlení, zůstalo to bez odezvy. Prosím, budete-li účastní nějakého jednání, zmiňte se o potřebě citu, krásy a úcty k životu v každém věku. Jsme generace, která zažila zrůdný strach před nepravými autoritami. Je to cenná zkušenost pro ty, kdož chtějí bojovat např. s extrémismem, s nímž si zatím nikdo neumí poradit.

Dva kamarádi šli spolu na fotbal. Domluvili se, že po každém gólu si dají pivo. Když odcházeli z utkání, které skončilo bezbrankovou remízou, jeden z nich říká: „Dnes se mi to nelíbilo, příště půjdem na raději házenou.“

Chválí se důchodce u piva: „Řeknu vám, kamarádi, je moc dobře, že mám sklerózu. Aspoň jsem jeden z mála, co

Odkud máš ten skvělý parfém?

ZASMĚJTE SE S DS

vidí v televizi pořad něco nového.“

„Moje tchýně je jako noviny,“ po-

vidá pan Novák sousedovi. „To vám nosí pořad drby?“ „No to taky, ale chodí denně.“

„Tak jsem byl pánové v létě v Luhačovicích. A představte si, tam jsem jel o berlích a zpátky bez nich!“

„Lázně vás uzdravily?“

„Ne, jen lidi dnes kradou už úplně všechno!“

Zastaví manželský pár u benzinové pumpy a pumpař říká manželovi: „Máte nové auto, že jo?“ Manželka na manžela: „Co říkal?“ – „Že máme nové auto.“ Za chvíli pumpař říká „Koukám podle espézetky, že jste z Hradce!“ Manželka na manžela: „Co říkal?“ – „Že jsme z Hradce!“ Pumpař na to: „Já jsem znal jednu ženskou z Hradce, ta byla tak ošklivá a blbá, neuměla ani vařit, no hrůza!“ Manželka zase na manžela: „Co říkal?“ – „Že tě zná!“

Vám všem chci ještě jednou poděkovat za odpovědnou a nelehkou práci a popřát mnoho elánu a radosti z dobrého díla.

Mgr. Eva VOJÍKOVÁ, Volyně

VALORIZACE

Ministr práce a sociálních věcí prozatímní vlády navrhl, aby důchody byly zvýšeny o 2%, tj. o 200 Kč. Většina ministrů se postavila proti, včetně premiéra, který uvedl, že to není potřebné, protože životní úroveň důchodců se i tak stále zvyšuje... Řekl to těsně po výročí srpnové okupace a dal tak „darek“ pamětníkům, z části účastníkům a někdy i obětem, které v důsledku „normalizace“ přišly o zaměstnání a směly vykonávat jen podřadné a špatně placené práce (čištění oken, měření vody či kotelnictví)... Faktem totiž je, že na svém vlastním příkladu a na příkladu své manželky vidím, že naše životní úroveň klesá. Nemůžeme si dovolit to, co před léty, kdy jsme také žili jen z důchodů. Např. občas si půjčit stroj na čištění koberců (500 Kč na den), nebo si občas koupit kus kvalitního masa a ne jen bůček, hovězí žebro nebo kuřata. A ještě něco: ceny potravin v „kamenných“ obchodech se pomalu srovnávají s cenami v supermarketech, dokonce něco je i o trochu levnější, nebo rozdíl jsou jen malé. Také je zajímavé, že důchodový účet byl většinou v plusu a že se vybralo více, než se vyplatilo na důchodech. Na co byl vládou použit přebytek?

Milan HAVELKA, Doksy

Pozn. red.: Podle dostupných informací si vláda (zejména pak Klausův neúspěšný kabinet, který končil „úspěšnými“ balíčky, na které už tehdy doplátili zejména sociálně slabší) v uplynulých letech z důchodového účtu „půjčila“ kolem 76 miliard korun. Že by se vypůjčené peníze měly vracet tam, odkud se vybraly (a v civilizovaných poměrech i s patřičnými úroky), na to se jaksi pozapomnělo...

PODĚKOVÁNÍ

Jsme zájmová organizace Kardio – Svaz důchodců ČR Ostrava a je nás celkem 21 seniorů. Náš předseda ing. Josef Schindler se letos dožil krásných 88 let. Chtěli bychom mu prostřednictvím Doby seniorů poděkovat za jeho obětavou práci a popřát mu, aby ještě dlouhá léta zůstal tak čiperný jako dosud.

I ve svém věku je obdivuhodně svěží a svým elánem nám dodává energii a sílu při překonávání různých zdravotních obtíží. Mezi jeho koníčky patří květiny - skalničky, historie, architektura a fotografování. Proto jsou vycházky po městech a výlety do přírody, které připravuje, velmi poutavé a pokaždé se na ně těšíme. V květnu jsme např. navštívili v Bruntále zámek a velmi na nás zapůsobila

Anekdotaly tentokrát přispěli J. Bártová z Údlíce, Gertruda Wellerová z Kroměříže, Karla Kůrková z Tovačova a Jan Hrozek z Mělníka. Pokud znáte nějaký dobrý vtip, pošlete nám ho, rádi ho uveřejníme, ať se zasmějeme i ostatní.

procházka lipovou alejí, která se nazývá Křížová cesta a vede na Uhlířský vrch. V září byla na programu návštěva Velkých Losin a Jeseníků. Náš Josífek, jak mu mezi sebou říkáme, při každé akci pořizuje fotografie a tak nám zůstanou hezké vzpomínky na společně prožité chvíle. Nástěnka v klubovně, kterou Josífek ročně několikrát obměňuje, se vždy velmi líbí.

Za skupinu Kardio
Libuše GORALČÍKOVÁ
a ing. Eva ROLČÍKOVÁ

Pozn. red.: Ke gratulantům se rádi přidáváme, v současné době je podobných nezištných a obětavých lidí skutečně málo a těm, kteří jsou a už něco vykonali, je třeba poděkovat. Na stránkách DS k tomu vždy bude místo, ať už v dopisech čtenářů nebo v rámci bezplatných drobných osobních inzerátů.

POPLATEK ZA TV

V první řadě chci znovu poděkovat za tak potřebný časopis, jakým je Doba seniorů. A znovu se na vás obracím s prosbou jako před dvěma roky. Stále totiž musím platit roční poplatek za televizi, kterou už asi 25 let nemám a ještě mi řekli, že budu platit poplatek, jestli nebudu platit měsíční poplatek. Prý je to můj problém, že nechci televizi. Vnímám to skoro jako teror a něco mi to připomíná...

Je mi 79 let, mám dvě francouzské hole, mám těžkou artrózu v nohou a osteoporózu páteře. Někdy je opravdu těžké vše zvládnout, zaplatit a často cítit, jak starého člověka přehlížejí...

...Pokud jde o Vaši předešlou radu: před dvěma roky jsem zašla na zdejší poštu, ale úřednice mi po marném hledání sdělila, že v evidenci majitelů televizorů vůbec nejsem. Myslím, že je to jasný důkaz, že televizi nevlastním.

Kv. RADVANOVSKÁ,
Červený Kostelec

Pozn. red: Dopis je poněkud nejasný (roční poplatek bude zřejmě za společnou anténu). Vzhledem k tomu, že podobných dotazů k poplatkům za TV jsme dostali více, odpovídáme na tomto místě najednou:

Pokud nemáte televizní přijímač, tak platit samozřejmě nemusíte. Nikdo vás nesmí nutit platit za něco, co nevlastníte (televizor) a nevyužíváte (společná anténa). O tom, že televizor nevlastníte ani neprovozujete, musíte ovšem vyplnit čestné prohlášení. Formulář čestného prohlášení o tom, že ne-

vlastníte tv přijímač, nepoužívejte v případě, že už jste evidovaný poplatník a chcete se odhlásit. V tomto případě použijte evidenční list (pokud jste přímý poplatník ČT) nebo pokud jste poplatník platící přes SIPO, zajděte na pobočku České pošty a ukončete evidenci. Osvobozeny od placení poplatků jsou rovněž osoby či domácnosti, jejichž příjem je nižší než 2,15 násobek životního minima.

O osvobození je ovšem třeba zažádat a prokazovat příjem každého půl roku. Pokud není žádost v této lhůtě ČT doručena, stává se uplynutím 6 měsíců osvobozený poplatník opět platícím poplatníkem.

O osvobození žádá poplatník platící přes SIPO na poště. Přímý plátců zasílá vyplněný formulář do ČT. Zatím nepřihlášený poplatník se může na své poště současně přihlásit a zažádat o osvobození. Stejně tak může zaslat přihlášku spolu s formulářem pro osvobození na adresu České televize.

Ve Vašem případě jde zřejmě o to, že jste televizor měla, zbavila jste se ho a nyní chcete přestat platit, protože k tomu už není důvod. V takovém případě se musíte odhlásit. Závisí na tom, jak jste poplatek až dosud hradila. Zda prostřednictvím SIPO nebo přímo ČT.

1. platba televizního poplatku prostřednictvím SIPO

Odhláška se provádí vyplněním příslušného tiskopisu a jeho odevzdáním na provozovně České pošty místně příslušné k místu trvalého pobytu. Vyplňte ho a odevzdejte bez ohledu na vyjádření té či oné pracovnice

KDE JSOU TY ČASY, KDY JSME SI SE ŽENOU VEČER NEPOUŠTĚLI TELEVIZI ...

pošty, odevzdání si nechte případně pro další kontrolu potvrdit.

2. platba televizního poplatku přímo České televizi

Odhláška se provádí vyplněním příslušného tiskopisu a jeho zasláním přímo České televizi (adresa Česká televize - televizní poplatky, Kavčí hory, 140 70 Praha 4). Příslušné formuláře je ČT povinna na vyžádání (tel. 261 133 885, poplatky@ceskatelevize.cz) zaslat poštou.

Příslušní formuláře jsou rovněž ke stažení na webových stránkách ČT (<https://tvp.ceskatelevize.cz/poplatky/domacnosti.php>).

Dodáváme ještě, že pokuta za nepřihlášenou televizi je 10.000,- Kč. Stejná sankce hrozí i tomu, kdo uvede nepravdivé údaje v čestném prohlášení.

DROBNÁ INZERCE V DS

Nová pravidla drobné inzerce v DS znějí: zveřejnění všech nekomerčních inzerátů našich čtenářů je zcela zdarma, poplatek za poštovné 30 Kč se vybírá pouze u inzerátů se značkou, kde si inzerující přeje doručení došlých odpovědí poštou.

SEZNAMENÍ

Hledám přítele (přítelkyni) z Prahy a okolí na výlety, do kina ap. Žila jsem dlouho v cizině a hodně mých přátel už nežije. Doufám, že touto cestou najdu kontakt. Jsem už v penzi. Mobil: 737 768 727

Veselá vitální 63letá z Prahy hledá kamarádku na cestování vlakem po republice i na víc dní. Levné ubytování zajistím. Nejsem (L) Zn.: Vzájemné návštěvy

RŮZNÉ

Připravuje se setkání maturantů z roku 1969 na SVVŠ v Příboře po 40 letech. Uskuteční se v sobotu 10. října 2009, sraz bude na příbořském náměstí v 15. hod. Samotné místo konání bude ještě upřesněno. Pro bližší informace kontaktujte: JKlejchova@cpoj.cz

Osamělé důchodkyni / důchodci zaplatím nájem a nechám na dožití nebo i zakoupím nemovitost, slušný Ing., jen solidní jednání. Tel.: +420 724 260 137

Originální Koňská Mast od Herbamedicus

Možnost “Dlouhodobého užívání”
(DÍKY PŘÍRODNÍM ÚČINNÝM LÁTKÁM)

KOŇSKÁ MAST je unikátní bylinný balzám s obsahem extraktů **25 BYLIN** a léčivých rostlin, které:

- účinně tlumí bolesti kloubů, namožených svalů a páteře
- zlepšují hybnost kloubů, páteře, vazů, šlach a svalstva
- podporují rekonvalescenci (zlomeniny, vykloubení)
- výrazně snižují pocit unavených a „těžkých nohou“
- zvyšují elasticitu a pružnost cévních stěn (křečové žíly)

Záleží nám na Vaší spokojenosti

Herbamedicus
HERBAMEDICUS

